

Brüsszel, 2015.10.27.
SWD(2015) 205 final

PART 1/3

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

**Vademecum az európai szabványosításról az uniós jogszabályok és politikák
végrehajtása érdekében**

I. rész

**A Bizottság európai szabványügyi szervezetekhez intézett szabványosítási felkéréseinek
szerepe**

Tartalomjegyzék

0.	BEVEZETÉS.....	2
1.	CÉLKITŰZÉSEK	3
2.	AZ EURÓPAI SZABVÁNYOSÍTÁS SZEREPE AZ EURÓPAI UNIÓBAN.....	5
2.1.	Az Unió szabványosítási szakpolitikáját meghatározó és végrehajtó referenciadokumentumok	5
2.2.	Az elismert európai szabványügyi szervezetek	6
3.	A BIZOTTSÁG SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉSEINEK SZEREPE	8
3.1.	A szabványosítási felkérés fogalma	8
3.2.	A szabványosítási felkérés mint végrehajtási aktus	10
3.3.	A szabványosítási felkérés be nem tartásának következményei	11
4.	A BIZOTTSÁG FELKÉRÉSÉRE TÖRTÉNŐ EURÓPAI SZABVÁNYOSÍTÁS SZEREPLŐI	12
4.1.	A rendeletben elismert főbb szereplők	12
4.2.	A Bizottság szerepe	13
4.3.	A tagállamok szerepe a szabványosítási munka során	14
4.4.	Az európai szabványügyi szervezetek szerepe	15
4.5.	Az európai szabványügyi szervezetek tagjainak szerepe, beleértve a nemzeti szabványügyi testületeket	15
4.6.	Az érdekcsoportok uniós finanszírozású európai szervezetei	16
4.7.	Az ipar szerepe	17
5.	A SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉS KIADÁSÁNAK FELTÉTELEI	17
5.1.	A szabványosítási felkérések éves tervezése.....	17
5.2.	A szabványosítási felkérés kiadásának alapvető feltételei	19
5.3.	Az európai szabványosítással kapcsolatos előzetes és kiegészítő intézkedések	22
5.4.	Azok a területek, amelyeken a szabványosítási felkérések felhasználhatók	23
5.5.	Azok a területek, ahol a szabványosítási felkérések használata kötelező.....	24
6.	HATÁLY, KÉRT MUNKAPROGRAM ÉS A SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉS ÉRVÉNYESSEGE	26
6.1.	A szabványosítási felkérés hatálya.....	26
6.2.	A kért munkára vonatkozó programok és a munkaprogramok módosítása	26
6.3.	A szabványosítási felkérés érvényessége	27

6.4.	Az uniós jogszabályokat támogató európai szabványok felülvizsgálata.....	28
6.5.	A 98/34/EK irányelv alapján kiadott szabványosítási felkérések következményei	28
7.	AZ EURÓPAI SZABVÁNYÜGYI SZERVEZETEK ÁLTAL KÉSZÍTETT DOKUMENTUMOK MEGFELELŐSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE	29
7.1.	A megfelelésértékelésének okai és terjedelme	29
7.2.	A megfelelésértékelés módszere	30
7.3.	A kockázatértékelés eredményeinek felhasználása	31
I.	MELLÉKLET – ELŐZMÉNYEK	32
II.	MELLÉKLET –AZ UNIÓ SZABVÁNYOSÍTÁSI SZAKPOLITIKÁJÁNAK REFERENCIADOKUMENTUMAI	36

0. BEVEZETÉS

A *Vademecum az európai szabványosításról* a következő szabványosítási felkérésekhez kapcsolódó részekből áll:

Az I. rész a Bizottság európai szabványügyi szervezetekhez intézett szabványosítási **felkéréseinek** szerepével foglalkozik. E rész címzettjei a Bizottság tisztviselői és az európai szabványosítási rendszer valamennyi szereplője.

A II. rész a Bizottság szabványosítási felkéréseinek **elkészítését és elfogadását** tárgyalja; ez a rész a Bizottság tisztviselőinek szól; valamint

a III. rész a szabványosítási felkérések európai szabványügyi szervezetek általi **végrehajtásáról** szól; e rész címzettjei az európai szabványügyi szervezetek és azok technikai testületei.

A *Vademecumot* első alkalommal 2003-ban adták ki, az első felülvizsgálatra 2009-ben került sor. A második felülvizsgálat a 2011 júniusában kiadott *Az európai szabványok stratégiai jövőképe: az európai gazdaság fenntartható növekedésének elősegítése és gyorsítása 2020-ig* című bizottsági közleményben¹ azonosított fellépéseket, valamint az európai szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendeletet² (a továbbiakban: a rendelet) tükrözi. Az eredeti változat egy 1999-es tanácsi határozatban megfogalmazott kérésre született³:

„A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy

- az új megközelítés szerinti szabványosítási mandátumok a tagállamok és az európai szabványügyi szervezet megfelelő részvételi lehetőségének biztosításával pontosan és hatékonyan készüljenek el,
- biztosítsa, hogy a mandátumok hatálya alá tartozó szabványosítási tevékenységekre alapos nyomon követés vonatkozzon, és hogy az előrehaladás érdekében az európai szabványügyi szervezetekkel együtt vizsgálják meg a megfelelő intézkedéseket.”

A felülvizsgált *Vademecum* (a rendelethez hasonlóan) egyben válasz az európai szabványosítás jövőjéről szóló 2010. október 21-i európai parlamenti állásfoglalásra is⁴:

„az Európai Parlament, [...]

15. [...] hangsúlyozza, hogy az európai jogalkotónak rendkívül ébernek és pontosnak kell lennie a szabályozás alapvető elemeinek meghatározása

¹ COM(2011) 311 végleges, 2011.6.1.; lásd a II. mellékletet.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 1025/2012/EU rendelete az európai szabványosításról, a 89/686/EGK és a 93/15/EGK tanácsi irányelv, a 94/9/EK, a 94/25/EK, a 95/16/EK, a 97/23/EK, a 98/34/EK, a 2004/22/EK, a 2007/23/EK, a 2009/23/EK és a 2009/105/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 87/95/EGK tanácsi határozat és az 1673/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 316., 2012.11.14.), lásd a II. mellékletet.

³ HL C 141., 2000.5.19.

⁴ 2010/2051(INI);
[http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051\(INI\)](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051(INI)).

során, és hogy a Bizottságnak a megbízásokban egyértelműen és alaposan meg kell határoznia a szabványosítási munka céljait; hangsúlyozza, hogy a szabványosítók szerepének a jogalkotó által meghatározott célok eléréséhez szükséges technikai eszközök meghatározására, valamint a védelem magas szintjének biztosítására kell korlátozódnia; [...]

22. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül és ésszerűsítse az európai szabványügyi hivatalok mandátumai kiadásának folyamatát, hogy az tartalmazzon az érintett érdekeltekkel való konzultációs szakaszt, valamint az új szabvány meghatározására irányuló tevékenység szükségét igazoló alapos elemzést, annak biztosítása érdekében, hogy a szabványok meghatározása szükséges, valamint a megkettőzés és az eltérő szabványok és előírások elterjedésének megakadályozása érdekében; [...]"

Míg az eredeti *Vademecum* főként a termékekre vonatkozó, uniós harmonizációs jogszabályok (azaz az új megközelítés szerinti jogszabályok) alapján kiadott szabványosítási felkérésekkel foglalkozott, a felülvizsgált változat hatálya jóval tágabb és az Unió – rendeletben meghatározott, felülvizsgált – szabványosítási szakpolitikáját jeleníti meg.

Az I–III. rész nem foglalkozik a harmonizált szabványok elleni hivatalos kifogásokkal vagy pedig a harmonizált szabványra vonatkozó hivatkozásoknak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésével⁵.

A Bizottság a felülvizsgált (a szabványokkal foglalkozó bizottságnak is benyújtott) *Vademecum* készítésekor annak korszerűsítésére, illetve az európai szabványok, valamint az uniós jogszabályok és politikák végrehajtása érdekében a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó szabvány jellegű dokumentumok tekintetében a rendelettel bevezetett változások átvezetésére törekedett.

1. CÉLKITŰZÉSEK

E dokumentum célja a Bizottság európai szabványügyi szervezetekhez intézett szabványosítási felkéréseinek (a mandátumok)⁶, valamint a felkérések megtervezésében, elkészítésében és végrehajtásában a különféle szereplők szerepköreinek közös értelmezésének meghatározása. Címzettje az európai szabványosítási rendszer (ESS) valamennyi szereplője, és különösen a Bizottság tisztviselői, a tagállami és EFTA-országbeli hatóságok, az európai szabványügyi szervezetek, a rendelet III. mellékletében⁷ felsorolt szervezetek, a nemzeti szabványügyi testületek, valamint az európai szabványosítás összes érdekeltje.

A rendelet 1. cikke és 10. cikkének (1) bekezdése alapján **az Unió – a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák alkalmazását támogatandó – az európai szabványosítást szakpolitikai eszközként alkalmazhatja.** A Bizottság szabványosítási felkérés révén felkérheti az európai szabványügyi

⁵ Ezekkel a témákkal más dokumentumok fognak foglalkozni.

⁶ Lásd a rendelet I. mellékletét: az európai szabványügyi szervezetek az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN), az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) és az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet (ETSI).

⁷ http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/key-players/index_en.htm.

szervezeteket olyan „európai szabványok” vagy „szabvány jellegű dokumentumok” kidolgozására, amelyek:

- figyelembe veszik a felkérésben egyértelműen megjelölt közérdeket és szakpolitikai célkitűzéseket,
- piacorientáltak, és
- konszenzuson alapulnak.

A felkérés egyben „**meghatározza a kért dokumentum által teljesítendő, tartalomra vonatkozó előírásokat és határidőt állapít meg annak elfogadására**”.

A rendelet jelentős változtatásokat hajt végre a szabványosítási felkérések **tervezésének, elkészítésének, elfogadásának, befogadásának és végrehajtásának** eljárásaiban, a felkérésben megadott követelmények inkluzivitása, átláthatósága és az azoknak való megfelelés tekintetében. Egyben szilárd jogalapot is biztosít a felkérések termékekre (és szolgáltatásokra) vonatkozó uniós harmonizációs jogszabályokon kívül eső területeken történő kiadásához, valamint a Bizottság számára lehetővé teszi az Unió szakpolitikáit támogató felkérések kiadását, és az európai szabványügyi szervezeteknek európai szabványok helyett szabvány jellegű dokumentumok⁸ kidolgozására történő felkérését.

Ez a *Vademecum* a Bizottság által a rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján az európai szabványügyi szervezetekhez intézett valamennyi szabványosítási felkérésre vonatkozó útmutató. A leírás magyarázattal szolgál a rendelet alkalmazása előtt kiadott felkérések végrehajtására gyakorolt hatásokra is.

Ágazati uniós jogszabályokban⁹ lehetnek a szabványosítási felkérések hatályára, tartalmára és elfogadására vonatkozó, ebben a dokumentumban külön nem tárgyalt konkrét rendelkezések.

A dokumentum kiemelt figyelmet fordít az uniós jogszabályok alkalmazását támogató európai szabványokra vonatkozó azon felkérésekre, amelyek a harmonizált vagy más európai szabványok és kapcsolódó folyamatok közvetett hivatkozásának¹⁰ következetes alkalmazását biztosítják.

A mellékletek ismertetik a szabványosítás közpolitikai szerepével kapcsolatos háttérinformációkat és a legfontosabb referenciadokumentumokra mutató hivatkozásokat.

⁸ Az „európai szabvány jellegű dokumentum” kifejezést a rendelet 2. cikkének 2. pontja így határozza meg: „európai szabványon kívül minden egyéb, valamely európai szabványügyi szervezet által ismételt vagy folyamatos alkalmazás céljára elfogadott műszaki előírás, amelynek betartása nem kötelező”.

⁹ Például az építési termékekről szóló 305/2011/EU rendelet.

¹⁰ E dokumentum összefüggésében:

- „közvetett hivatkozás” (uniós jogszabályokban a szabványokra való hivatkozás): egy olyan technika, amelynek révén az uniós jogszabályokban együttes hivatkozás szerepel a Bizottság felkérése alapján elfogadott, meg nem jelölt harmonizált vagy más európai szabványra, amennyiben – a rendelet 10. cikke (6) bekezdésének, illetve ágazati jogszabályoknak megfelelően – a Bizottság a *Hivatalos Lapban* később kihirdeti az e szabványokra történő pontos hivatkozást,
- „közvetlen hivatkozás” (uniós jogszabályokban a szabványokra való hivatkozás): a vonatkozó uniós jogszabály tartalmazza a szabványra vagy annak egy részére a jogalkotó által elhelyezett hivatkozást.

2. AZ EURÓPAI SZABVÁNYOSÍTÁS SZEREPE AZ EURÓPAI UNIÓBAN

2.1. Az Unió szabványosítási szakpolitikáját meghatározó és végrehajtó referenciadokumentumok

Az Unió szabványosítási szakpolitikájának alapelveit a következők határozzák meg:

a) Az európai szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendelet

A Bizottság részéről az európai szabványügyi szervezetek uniós jogszabályok és szakpolitikák támogatása érdekében európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok kidolgozására vonatkozó felkérésének jogalapja a rendelet.

A rendelet az uniós jogszabályok és szakpolitikák támogatásában határozottan előnyben részesíti az „európai szabványügyi szervezetek dokumentumait”. Megállapítja ugyanakkor az abban az esetben követendő eljárásokat, amikor a harmonizált szabványokat arra alkalmazzák, hogy vélelmezni lehessen jogi követelményeknek való megfelelést:

- a harmonizált szabványok minőségi követelményeinek meghatározása,
- a harmonizált szabványra történő hivatkozások *Hivatalos Lapban* történő kihirdetésének feltételei, valamint
- a harmonizált szabványok elleni hivatalos kifogások eljárását a megfelelő vélelmének kizárására, megdöntésére, korlátozására vagy megerősítésére.

Az érdekcsoportok (például kkv-k vagy fogyasztók) szabványosítási folyamatban való nem megfelelő közvetlen részvétele, vagy a képviselő hiánya, vagy a szabványügyi testületek munkaprogramjára vonatkozó információk hiányából fakadó esetleges kedvezőtlen hatások kivédésére a rendelet az európai szabványügyi szervezetekre és nemzeti szabványügyi testületekre követelményeket állapít meg az átláthatóság és inkluzivitás vonatkozásában. Megállapítja egyben az európai szabványosítási tevékenységek finanszírozásának jogalapját is.

b) Ágazati jogszabályok

Egyes uniós ágazati jogszabályok a jogi követelményeknek való megfelelés biztosításának önkéntes – vagy egyes esetekben kötelező eszközeként¹¹ (például a szabályozás tárgyainak minősítésére) – hivatkozhatnak európai szabványokra. Ezek a jogszabályok a műszaki előírások tekintetében meghatározzák az alapkövetelményeket, amelyeket a Bizottság által kért szabványok részleteznek. A rendeletben előírt eljárások tekintetében, így a szabványosítási felkérések elfogadására, a szabványra való hivatkozás *Hivatalos Lapban* történő kihirdetésére és a szabványok elleni kifogásokra további követelményeket vagy feltételeket is megszabhatnak. Ez a dokumentum ezekkel a sajtoságokkal részletesen nem foglalkozik.

c) Az Unió európai szabványosításra vonatkozó éves munkaprogramja

¹¹ A Bizottság célja a szabványok önkéntes használatának népszerűsítése és az uniós jogszabályokban a szabványokra való kötelező hivatkozások mellőzése.

A rendelet 8. cikke szerint a Bizottság éves munkaprogramot fogad el, amelyben meghatározza az európai szabványosítás stratégiai prioritásait, figyelembe véve az Unió hosszú távú növekedési stratégiáit és más uniós szakpolitikákat. Az Unió éves munkaprogramja feltünteti azt is, hogy a Bizottság milyen európai szabványokat és szabvány jellegű dokumentumokat szándékozik az európai szabványügyi szervezetektől kérni.

d) Általános iránymutatás az európai szabványügyi szervezetekkel való együttműködéshez

A CEN, a Cenelec és az ETSI, az Európai Bizottság és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) közötti együttműködésre vonatkozó általános iránymutatás¹² egy szakpolitikai dokumentumban szerepel, amely alapját egy első alkalommal 1984-ben kötött, majd 2003-ban felülvizsgált megállapodás képezi.

A dokumentumban a partnerek megerősítik az európai szabványosítás szerepére és annak elveire (például nyitottság, átláthatóság és pártatlanság) vonatkozó közös szemléletet, valamint az elvek alapján történő és az európai szakpolitikákat támogató együttműködésre való hajlandóságot. Az elvek közül néhány a későbbiekben a rendeletben jogi követelményként nyert kifejezést.

e) Partnerségi keretmegállapodások

A Bizottság és az európai szabványügyi szervezetek közötti, rendszeresen felülvizsgált partnerségi keretmegállapodások¹³ határozzák meg az együttműködés közös célkitűzéseit, valamint az európai szabványügyi szervezeteknek a rendelet 15. és 17. cikke alapján odaítélt támogatásokkal kapcsolatos igazgatási és pénzügyi feltételeket.

2.2. Az elismert európai szabványügyi szervezetek

Az Európai Unióban az egységes piac sikeres kialakítása nem csak a jogi követelmények megfelelő harmonizációját igényli, hanem más intézkedéseket is, beleértve a kölcsönös elismerés elvének alkalmazását, valamint az európai és nemzeti szabványosítási munkára vonatkozó szabályokat is. Az európai szabványosítás az Unióban széles körben alkalmazott és elismert közös normákat hozott létre, ami biztosítja, hogy a nemzeti szabványosítás ne alakítson ki a piac alapvető szabályaiba ütköző indokolatlan kereskedelmi akadályokat.

A rendelet az Unió szabványosítási szakpolitikai célkitűzései végrehajtásának fontos eszközeként ismeri el az európai szabványügyi szervezeteket és az európai szabványokat. Az európai szabványügyi szervezetek kiválasztása egyfelől történeti tényezők alapján történik, továbbá azon tény alapján, hogy ezek a szervezetek elismert eljárásoknak megfelelően az önkéntes nemzeti szabványok harmonizációjának előmozdítása érdekében tevékenykednek.

¹² HL C 91., 2003.4.16.

¹³ A rendelet 17. cikkének (5) bekezdése.

A 83/189/EGK irányelv¹⁴ hatályba lépése óta az európai és nemzeti szabványügyi testületek uniós szabályozása – a kereskedelemben felmerülő akadályok megelőzése érdekében történő – információcserék során valósul meg. A nemzeti szabványügyi testületek az európai szabványügyi szervezetekkel való partnerségük révén közös önkéntes kötelezettségvállalást tesznek a nemzeti szabványok harmonizálása mellett, ami jelentősen hozzájárul az egységes piac működéséhez.

Az európai szabványügyi szervezetek több szempont alapján megfelelő stratégiai partnerek az Unió számára:

- az európai szabványügyi szervezetek európai szinten folyó munkáján belül a nemzeti szabványügyi testületek együttműködnek közös európai szabványok kidolgozásában; ez meggátolja olyan nemzeti szabványok kidolgozását, amelyek a kereskedelem technikai akadályait képezhetik akkor is, ha azokra a nemzeti jogszabályok nem hivatkoznak,
- az európai szabványügyi szervezetek belső szabályai előírják a nemzeti szabványügyi testületek számára az összes európai szabvány nemzeti szabványként történő átültetését és az ellentmondó nemzeti szabványok visszavonását,
- az európai szabványügyi szervezetek együttműködési megállapodásokat kötöttek a nemzetközi szabványosítási szervezetekkel (például a CEN és az ISO közötti Bécsi Megállapodás¹⁵, a Cenelec és az IEC közötti Drezdai Megállapodás¹⁶, az ETSI egyetértési megállapodása az ITU-val¹⁷), ami biztosítja, hogy az európai – és ezáltal a nemzeti – szabványok is lehetőség szerint illeszkedjenek a nemzetközi szabványosításhoz. Ezek a megállapodások lehetővé teszik az EU/EGT országok számára azt, az egyenértékű nemzetközi ISO/IEC szabványok legnagyobb felhasználói legyenek, valamint
- a nemzeti szabványügyi testületek a CEN és a Cenelec tagjaiként vagy partnereiként az európai szabványosítás nemzeti szintű előmozdítása révén, beleértve az európai szabványok nemzeti nyelven történő terjesztését¹⁸, továbbá szolgáltatások nyújtását a nemzeti nyelvet helyi szinten használó összes érdekcsoport számára.

A felsoroltak azt is mutatják, hogy az Unió rendeletben tükröződő szabványosítási szakpolitikája határozottan előnyben részesíti az uniós jogszabályokban az európai szabványokra elsődleges műszaki előírásként való hivatkozást abban az esetben, amikor ilyen előírásokra szükség van.

¹⁴ A Tanács 1983. március 28-i 83/189/EGK irányelve a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról. A 98/34/EK irányelv (HL L 204., 1998.7.21.) a 83/189/EGK irányelvnek a módosításaival egységes szerkezetbe foglalt változata.

¹⁵ Nemzetközi Szabványügyi Szervezet.

¹⁶ Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság.

¹⁷ Nemzetközi Távközlési Unió.

¹⁸ Az Unió az európai vagy nemzeti szabványok nyelvét nem szabályozza.

Ugyanezen okok miatt uniós jogszabályokban más szabványokra vagy műszaki előírásokra csak alapos megfontolás után kerülhet sor, mivel:

- esetenként nem lehetséges annak meghatározása, hogy ezeket a szabványokat vagy műszaki előírásokat a szabványosítás „alapelveivel”¹⁹ összhangban dolgozták-e ki,
- hozzáférhetőségük korlátozott lehet (ilyen a nemzeti értékesítési hely és a nemzeti forgalmazás),
- a nemzeti nyelven való elérhetőségüket szerzői és/vagy hasznosítási jogok korlátozhatják, valamint
- nem feltétlenül felelnek meg az Unióban alkalmazott elveknek.

Az európai szabványoknak sajátos szerepük van az Unió közbeszerzési jogszabályaiban²⁰ is, amelyek előírják, hogy a közbeszerzési műszaki előírásokat elsősorban az európai szabványokat átültető nemzeti szabványokra való hivatkozással kell megfogalmazni.

A rendelet 13. és 14. cikke konkrét szabályokat fektet le az európai szabványnak vagy szabvány jellegű dokumentumnak nem minősülő IKT műszaki előírások közbeszerzési célokra történő azonosítására.

3. A BIZOTTSÁG SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉSEINEK SZEREPE

3.1. A szabványosítási felkérés fogalma

A szabványosítás elviekben a piac szükségletein alapuló folyamat. E piac szereplői közé tartoznak a hatóságok, amelyek kialakíthatnak olyan álláspontot, hogy az állami szakpolitikák végrehajtásának támogatásához műszaki előírások szükségesek.

Az Unióban az ilyen állami szükségletek rendezése szabványosítási felkéréssel („mandátummal”) történik, amelynek célja a közérdek védelme, például:

- az egészségügyi, biztonsági, környezetvédelmi, polgári biztonsági és kölcsönös átjárhatósági jogi követelmények teljesítésének egyeztetett módja,
- a műszaki fejlődés, a nemzeti szabványok harmonizációjának előmozdítása, vagy
- a keretfeltételek fejlesztése az európai ipar számára, ezáltal javítva a versenyképességet.

A 83/189/EGK irányelv vezette be azt a gyakorlatot, amely szerint a hatóságok felkérlik az európai szabványügyi szervezeteket a szükséges műszaki előírások kidolgozására. A hatóságok (a gyakorlatban a tagállamokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság) az uniós jogszabályok vagy az általános közpolitikák végrehajtásának támogatására a szabványosítási felkéréssel felkéri az európai szabványügyi szervezeteket az „ő” követelményeiknek megfelelő műszaki előírások kidolgozására. A harmonizált szabványok esetében a felkérés eredeti funkciója az európai szabványügyi szervezetek

¹⁹ A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) által a szabványosítás terén elismert elvek, azaz az egységesség, az átláthatóság, a nyitottság, a konszenzus, az önkéntes alkalmazás, az egyéni érdekektől való függetlenség és a hatékonyság.

²⁰ A 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelv.

által kifejlesztett harmonizált szabványok minőségének biztosítása volt (lásd: A Tanács 1985. május 7-i állásfoglalása *a műszaki harmonizáció és a szabványosítás új megközelítéséről*)²¹.

A szabványosítási felkérés tartalmazhatja, hogy az eredmény (így a harmonizált szabványok) az uniós jogszabályok jogi kötőerővel rendelkező követelményein alapuljon. Ebben az esetben a felkérés befogadásával az európai szabványügyi szervezetek olyan műszaki előírások kialakítását vállalják, amelyeknek meg kell felelniük a jogi követelményeknek (így az alapvető követelményeknek) és tükrözniük kell a vonatkozó jogszabályban előírt magas szintű egészségügyi és biztonsági vagy más előfeltételt.

A szabványosítási felkérés kérhet előre meghatározott jogi feltételekhez nem kapcsolódó eredményeket is, mint például az általános harmonizációt vagy a műszaki fejlődést előmozdító eredményeket. Ilyen esetekben az európai szabványügyi szervezeteknek szabványosítási munkájuk során az uniós jogszabályok alapján konkrét előfeltételeket nem kell betartaniuk.

Amennyiben az európai szabványok célja konkrét joghatás kiváltása²², a jogalkotónak a közérdek védelmére szigorú követelményeket kell jogszabályban lefektetnie, és a szabványok kidolgozóinak a felelőssége a szabványosítási felkérésben említett ilyen követelményeknek megfelelő műszaki előírások kidolgozása, és a technológia aktuális állapotának megfelelő figyelembe vétele.

Ezért a szabványosítási felkérés kiadásával a Bizottság nem ruház át politikai hatalmat az európai szabványügyi szervezetekre és tagjaikra, hanem elismeri azoknak a folyamatban meglévő sajátos technikai szerepét. A felkérés – a rendelettel és a vonatkozó ágazati jogszabályokkal együtt – leírja és ismerteti a hatóságok által az európai szabványügyi szervezetekre bízott feladatot. Ez a megbízás tisztán technikai jellegű, és magánszervezetekhez szól. Ezért az európai szabványügyi szervezetek által az uniós jogszabályok támogatására készített előírások soha nem tekinthetők úgy, hogy azok automatikusan megfelelnek az eredeti felkérésnek,²³ mivel ez politikai felelősség. A Bizottságnak felkérő hatóságként az európai szabványügyi szervezetekkel együttműködésben minden esetben értékelnie kell az eredeti felkérésnek való megfelelést²⁴ (lásd még a 7. szakaszt is), mielőtt döntene az elkészült szabványra való hivatkozásoknak a *Hivatalos Lapban* való kihirdetéséről vagy azokra „az uniós harmonizációs szabályozás vonatkozó jogi aktusában meghatározott feltételeknek megfelelő más módon” hivatkozna (a rendelet 10. cikkének (6) bekezdése).

²¹ „A rendszer működéséhez szükséges, hogy: – egyfelől a szabványok minőségi garanciát nyújtsanak az irányelvekben létrehozott „alapvető követelmények” vonatkozásában ... A harmonizált szabványok minőségét a Bizottság **által** kiadott szabványosítási mandátumok révén kell biztosítani... (HL C 136., 1985.8.4.).

²² A harmonizált szabványok esetében a joghatást az ágazati jogszabály fogalmazza meg, és az általában a „megfelelés vélelme”. Ez a kifejezés ebben a dokumentumban az összes lehetséges joghatást lefedi.

²³ Ugyanez az elv érvényesül, amikor a Bizottság ügynökségei dolgoznak ki uniós jogszabályokban felhasznált vagy a Bizottság által jogi kötőerővel rendelkezőként elismert műszaki előírásokat.

²⁴ Ebben az összefüggésben a Bizottság és az európai szabványügyi szervezetek bárkivel konzultálhatnak, akit az értékeléshez szükségesnek tartanak.

A jogi követelményeket, például a jogszabályokban megállapított alapvető követelményeket és a szabványosítási felkérésben feltüntetett követelményeket pontosan kell megfogalmazni annak érdekében, hogy azt az európai szabványügyi szervezetek ne értelmezzék félre, és ne legyen politikai döntési lehetőségük. A pontos követelmények meghatározása elengedhetetlen az uniós jogszabályok alátámasztására készülő magas minőségű szabványok elkészítéséhez, mivel az összes politikai döntés a jogalkotóra marad. E döntések körébe tartozhat egyes határértékek meghatározása emberek veszélyeknek való kitettsége tekintetében²⁵ vagy (a harmonizált szabványok esetében) azon időpontok meghatározása, hogy a megfelelés vélelme mikor kezdődjön vagy érjen véget. Ezért kiemelt figyelmet kell fordítani azon jogi követelmények részletes és pontos meghatározására, amelyeket a műszaki előírásoknak támogatniuk kell, megfelelően figyelembe véve a Bizottság vagy annak tudományos bizottságai által kiadott véleményeket.

Az európai szabványügyi szervezet által befogadott szabványosítási felkérést az Unió szakpolitikai célkitűzéseinek támogatását szolgáló európai szabványosítás referenciakeretének kell tekinteni. A felkérést – a rendelettel és az európai szabványügyi szervezetek belső szabályaival együtt – a szabványosítási tevékenységek referenciadokumentumának kell tekinteni, ami azt jelenti, hogy azok a szabványosítási munka tekintetében követelményeket vagy útmutatást nyújtanak.

3.2. A szabványosítási felkérés, mint végrehajtási aktus

A rendelet értelmében a szabványosítási felkérések elfogadása a 182/2011/EU²⁶ rendeletben (komitológiai rendelet) előírt eljárással, kiadása pedig a Bizottság végrehajtási határozatával történik. A rendelet 22. cikkének (1) bekezdése alapján létrehozott bizottság („a szabványokkal foglalkozó bizottság”) véleményt nyilvánít a végrehajtási jogi aktusok tervezetéről. Ezek a vélemények vizsgálóbizottsági eljárásban készülnek. Amennyiben a szabványokkal foglalkozó bizottság minősített többséggel kedvező véleményt nyilvánít egy végrehajtási jogi aktus tervezetéről, a Bizottság a határozatot elfogadja, és arról értesíti az európai szabványügyi szervezeteket.

Az eljárás biztosítja, hogy az európai szabványügyi szervezetekhez intézett szabványosítási felkérés a hatóságok széles körű egyetértését és a tagállamok akaratát tükrözze.

A szabványosítási felkérés nem tekinthető pusztán az önkéntes szabványosítási tevékenységek megkezdésére vonatkozó indikatív felkérésnek. Az európai szabványügyi szervezetek a felkérés befogadásával kötelezik magukat egyértelműen meghatározott, a felkérés követelményeinek megfelelő eredmények egyeztetett határidőn belüli kihirdetésére.

Ha az európai szabványügyi szervezetek a feladat elvégzésére uniós finanszírozást is kívánnak kérni, finanszírozási kérelmükben be kell tartaniuk a szabványosítási felkérésben szereplő határidőket.

²⁵ Például a gépekről szóló 2006/42/EK irányelv nem határoz meg határértékeket a zajkibocsátás tekintetében a gépek forgalomba hozatala feltételeként, és úgy rendelkezik, hogy ilyen értékeket önkéntes harmonizált szabványokban sem lehet megadni.

²⁶ HL L 55., 2011.2.28.

Az európai szabványügyi szervezetek elutasíthatják a szabványosítási felkérést, de nem utasíthatják el vagy vétőzhatják meg azon termékek vagy szolgáltatások jogi keretét, amelyet a felkérés létrehoz, illetve amelyre az hivatkozik. Ha az európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok kidolgozására vonatkozó felkérést valamennyi címzett európai szabványügyi szervezet elutasítja, akkor az nem képezheti ezen európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok kidolgozásának alapját.

A rendelet alkalmazása előtt kiadott szabványosítási felkérések a szabványosítási munka érvényes referenciapontjai maradnak, amennyiben nem ellentétesek a rendelettel (lásd még a 6.5. szakaszt is). Mindazonáltal – mivel ezeket a régi felkéréseket nem végrehajtási jogi aktusként adták ki – azokat nem lehet a rendelet 10. cikkének (2) bekezdése szerint elfogadott végrehajtási jogi aktusokkal módosítani.

3.3. A szabványosítási felkérés be nem tartásának következményei

Azok az esetek, amikor az európai szabványügyi szervezetek nem képesek a szabványosítási felkérés rendelkezéseinek betartására, a rendelet 10. cikkének (1) bekezdése alapján kétféleképpen osztályozhatók:

- i. „a kért dokumentum által teljesítendő, tartalomra vonatkozó előírások” nem (teljesen) teljesülnek; és/vagy
- ii. „a kért eredmény elfogadására megállapított határidőt” nem tartják be (késedelmes elfogadás vagy elutasítás).

Ezen túlmenően lehetnek olyan esetek, amikor a szabványosítási folyamat nem felel meg a rendelet követelményeinek (átláthatóság, inkluzivitás és jelentési kötelezettségek).

A rendelet egyik ilyen esetre sem rendelkezik szankciókról, de lehetnek következményei annak, ha a szabványosítási felkérés követelményeit nem tartják be (lásd: a 10. cikk (6) bekezdése, 11. cikk (1) bekezdése és 17. cikk (4) bekezdése). A következmények az európai szabványügyi szervezetek által előállított **eredmények elismeréséhez** és az európai szabványügyi szervezetek **uniós finanszírozásához** kapcsolódnak; például:

- ha a harmonizált szabvány nem felel meg a vonatkozó felkérésnek, arra (a *Hivatalos Lapban* vagy más módon) egyáltalán nem történik hivatkozás, vagy a hivatkozás törlésére vagy korlátozására kerül sor,
- ha a harmonizált szabvány az egyeztetett határidőre nem áll rendelkezésre, a megfelelés vélelme a vonatkozó ágazati jogszabályok értelmében más eszközökhöz vagy műszaki előírásokhoz fűződhet továbbra is, illetve a vélelem azokhoz köthető,
- ez befolyásolhatja az európai szabványügyi szervezeteknek nyújtott éves vagy intézkedés alapú uniós finanszírozást, és
- szükség lehet a felkérés módosítására a kért eredmények elfogadására új határidő egyeztetése céljából.

4. A BIZOTTSÁG FELKÉRÉSÉRE TÖRTÉNŐ EURÓPAI SZABVÁNYOSÍTÁS SZEREPLŐI

4.1. A rendeletben elismert főbb szereplők

A szabványosítási felkérés fogalma a partnerség és az együttműködés elvén, valamint a rendeletben elismert szereplők feladatainak és szerepköreinek egyértelmű megosztásán alapul.

1. táblázat: A főbb szereplők feladatai és szerepkörei az Unió szabványosítási szakpolitikájának végrehajtásában (a Bizottság felkérésére történő szabványosítás)

Főbb szereplők	Feladatok és/vagy szerepkörök
A jogalkotó (a Tanács, beleértve a tagállamokat, és az Európai Parlament)	Jogalkotói és politikai szereplő
A Bizottság	A szakpolitika meghatározója és végrehajtója
Európai szabványügyi szervezetek (a tagokkal és az érdekcsoportokkal együtt)	Technikai szereplő

<p>Az érdekcsoportok III. melléklet kritériumainak megfelelő és az Unió által finanszírozott európai szervezetei (a III. melléklet szerinti szervezetek)</p>	<p>Ipari és társadalmi érdekcsoportok</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a rendelet értelmében különleges jogállással rendelkeznek a Bizottság által kért szabványosítási folyamat inkluzívabbá tételére, – biztosítja, hogy a kkv-k, fogyasztók, munkavállalók és környezeti érdekek az Unió éves munkaprogramjának vagy az új szabványosítási felkérések elfogadása előtt a Bizottság tudomására jussanak, – a szakpolitikai fejleményekhez és az európai szabványügyi szervezeteken belül a rendelet alapján folyó technikai munkához közvetlen hozzáféréssel rendelkeznek.
---	---	---

4.2. A Bizottság szerepe

4.2.1 A szabványosítási felkérések elkészítése

A Bizottság meghatározza az uniós szakpolitikát és prioritásokat az uniós jogszabályok és szakpolitikák támogatására felhasznált európai szabványosítás tekintetében (lásd az 5. szakaszt), valamint a tervezéstől az európai szabványügyi szervezetek értesítéséig koordinálja a szabványosítási felkérések elkészítésének teljes folyamatát. Felelősséggel tartozik a felkérés végső tartalmáért, amelyet az európai szabványügyi szervezetekkel, a III. melléklet szerinti szervezetekkel, a tagállamokkal és más érintett érdekcsoportokkal történő konzultációt követően fogalmaz meg (lásd a II. rész 2. szakaszát).

4.2.2 A szabványosítási munka során

Az európai szabványügyi szervezetek belső szabályai értelmében a Bizottság **megfigyelőként vagy tanácsadóként** képviselőket jelölhet a szabványosítási munkában történő részvételre. A képviselők jelölése lehetővé teszi a Bizottság számára például a szabványosítási felkérés és a kapcsolódó uniós jogszabályok követelményeinek tisztázását és pontosítását, azonban a képviselők nem befolyásolhatják jogosulatlanul az európai szabványügyi szervezeteket egyes előírások kiválasztásában, illetve nem vétőzhatják meg azokat a határozatokat, amelyeket ezek a szervezetek belső szabályaikkal összhangban hoznak²⁷. A Bizottságnak az európai szabványügyi szervezetek munkaprogramja alapján véleményt kell nyilvánítania a szabványosítási prioritásokról. A szabványosítási tevékenységek finanszírozásakor kifejtheti véleményét a prioritásokról.

A Bizottságnak a szabványosítási munkához a felkérésben megfogalmazott követelmények alapján, valamint a rendeletben és az ágazati jogszabályokban meghatározottak szerint útmutatást kell nyújtani az európai szabványügyi szervezetek számára. A Bizottság felkérésért felelős szervezeti egységének állandó kapcsolatot kell kiépítenie az érintett európai szabványügyi szervezet(ek) kapcsolattartójával (kapcsolattartóival).

A szabványosítási munka során és azt követően, hogy az európai szabványügyi szervezetek elfogadták az eredményeket, a Bizottságnak az útmutatás vagy az értékelés

²⁷ A rendelet 4. cikke alapján azonban a Bizottság eljárhat és észrevételeket nyújthat be műszaki előírások tervezeteire, függetlenül attól, hogy azok mandátum alapján készültek-e vagy sem, különösen, ha az egységes piacra esetlegesen kifejtett hátrányos hatások merülnek fel.

során tiszteletben kell tartania a vonatkozó ágazati jogszabályok vagy a szakpolitika felkérésben megadott követelményeit. Amennyiben a vonatkozó uniós jogszabályok vagy a szakpolitika a felkérés végrehajtása során a szabványosítási szükségletre kihatóan változik, a Bizottságnak a felkérést a rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint módosítania kell.

4.2.3 A megfelelés értékelése során (a 10. cikk (5) bekezdése)

A Bizottságnak az európai szabványügyi szervezetekkel együttműködésben meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket a kért eredmények eredeti szabványosítási felkéréseknek való megfelelése értékelésére (lásd a 7. szakaszt).

4.2.4 Az európai szabványokra való hivatkozásoknak a Hivatalos Lapban történő kihirdetésekor (10. cikk (6) bekezdés)

Amennyiben az uniós jogszabályokat támogató szabványosítási felkéréstől és a kért szabvány alkalmazásától különleges joghatásokat várnak el, a Bizottságnak megfelelő időben²⁸ ellenőriznie²⁹ kell, hogy a szabvány megfelel-e a felkérés követelményeinek, valamint a felkérésben és a vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

A Bizottságnak ezt a megfelelés értékelése alapján kell megtennie (lásd a 7. szakaszt). Ha a 10. cikk (6) bekezdésének feltételei teljesülnek, a Bizottságnak késedelem nélkül közzé kell tennie a hivatkozásokat a *Hivatalos Lapban*. Amennyiben a rendelkezésre álló információk alapján az átadott európai szabványok nem felelnek meg az eredeti felkérésnek és a szabályozási szükségleteknek, a Bizottságnak a vonatkozó felkérés alapján meg kell tagadnia az ilyen európai standardra való hivatkozást (a hivatkozásoknak a *Hivatalos Lapban* vagy a rendelet 10. cikkének (6) bekezdése szerinti más módon való kihirdetését), vagy dönthet a korlátozott hivatkozásról.

Az uniós harmonizációs jogszabályokat támogató harmonizált szabványok esetében a Bizottság a rendelet 10. cikkének (5) és (6) bekezdése alapján megtagadhatja a hivatkozások *Hivatalos Lapban* való kihirdetését.

4.3. A tagállamok szerepe a szabványosítási munka során

A nemzeti hatóságok európai szabványosítási folyamatban való részvételre hivatalosan **szakértők közvetlen vagy a nemzeti küldöttség tagjaként történő jelölésével** jogosultak. A rendelet 7. cikke előírja a tagállamok számára, hogy a Bizottság által kért szabványok kidolgozásában vagy felülvizsgálatában ösztönözzék a hatóságok, köztük a piacfelügyeleti hatóságok nemzeti szabványügyi testületeken keresztül történő részvételét.

A szabványok minőségének előmozdításának, valamint a későbbi kifogások csökkentésének egyik legeredményesebb módja a nemzeti hatóságok aktív részvétele a szabványok kidolgozása vagy felülvizsgálata során.

²⁸ Helyes hivatali magatartásra vonatkozó szabályzat; http://ec.europa.eu/transparency/code/index_hu.htm.

²⁹ Az ellenőrzések terjedelmét az ágazati jogszabályok, a szabványok szerepe és az elérhető információk alapján eseti alapon kell meghatározni.

4.4. Az európai szabványügyi szervezetek szerepe

A szabványosítási felkérések meghatározzák a hatóságok európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok szolgáltatásával kapcsolatos elvárásait, és megjelölik az önkéntes szabványosítási munka jogi keretét vagy szakpolitikai összefüggéseit és szakpolitikai célkitűzéseit. Noha ezek egyoldalú aktusok, elkészítésüket az európai szabványügyi szervezetekkel folytatott intenzív párbeszéd előzi meg, és e szervezeteket bizonyos feltételeknek (például kockázatoknak vagy más vonatkozásoknak) megfelelő és meghatározott elvégzendő feladatokkal járó eredmények megadott határidőre történő elkészítésére hívják fel.

Amennyiben a szabványosítási felkérésben az európai szabványügyi szervezeteket uniós jogszabályokat támogató európai szabványok elkészítésére kérik fel – ilyenek a harmonizált szabványok –, az európai szabványügyi szervezeteknek kiemelt figyelmet kell fordítaniuk az eredeti felkérésnek, valamint a szabványok abban megemlített és ágazati jogszabályokban megállapított tartalmára, felülvizsgálati feltételeire és elérhetőségére vonatkozó sajátosságoknak való megfelelésre.

A szabványosítási felkérések befogadása az európai szabványügyi szervezetek felelőssége. A harmonizált szabványokra vonatkozó felkérés befogadása korlátozza e szervezetek új, ütköző szabványosítási kezdeményezések indítására vonatkozó képességét.

A rendelet 3–5. cikke jogilag kötelező követelményeket állapít meg a munkaprogramok átláthatóságára, a szabványok és más szabvány jellegű dokumentumok tervezetének átláthatóságára, valamint a szabványosítás folyamatok inkluzivitásra (amely nem korlátozódik a Bizottság által kért szabványosításra). Noha az európai szabványügyi szervezetek magánszervezetek, a Bizottság által kért szabványosítási munka során a hatóságok felkérése alapján – időnként közpénzekből történő finanszírozással – kiemelten közérdekű feladatokat látnak el. Ezért a felkérésre történő munka során be kell tartaniuk a 3–5. cikket.

Amennyiben a felkérést befogadó európai szabványügyi szervezet más szervezetekkel (például az ISO, az IEC vagy az európai ágazati szabványügyi testületek) közös szabványkidolgozásban működik közre, a szabvány kidolgozása vagy felülvizsgálata során az eredeti felkérésnek való megfelelés tekintetében mindvégig felelős és elszámoltatható marad.

4.5. Az európai szabványügyi szervezetek tagjainak szerepe, beleértve a nemzeti szabványügyi testületeket

Az európai szabványügyi szervezetek tagjai döntenek arról, hogy az érintett európai szabványügyi szervezet a szabványosítási felkérést befogadja-e vagy sem. A felkérés befogadásával a tagok hatásköre annak – az európai szabványügyi szervezetek belső szabályai szerinti – eldöntése, hogy a szabványosítási munkában küldöttek vagy szakértők vegyenek-e részt.

A harmonizált szabványra vonatkozó felkérésnek az európai szabványügyi szervezet általi befogadása korlátozza a nemzeti szabványügyi testületek képességét olyan nemzeti szabványok kidolgozására vagy kihirdetésére, amelyek nem felelnek meg teljes körűen a létező harmonizált szabványoknak (lásd a rendelet 3. cikkének (6) bekezdését). Emellett

a harmonizált szabványba ütköző valamennyi nemzeti szabványt ésszerű időn belül vissza kell vonni.

A felkérés európai szabványügyi szervezet általi befogadása azt is jelenti, hogy a tagok a felkérést a szóban forgó európai szabványosítás tekintetében kötelező referenciadokumentumnak fogadják el. Az európai szabványügyi szervezet tagjainak egy felkérés sikeres teljesítése után közölniük kell az elvégzett feladatokat a nemzeti vagy más küldöttségeikkel és a Bizottság által kért szabványosítási munkában részt vevő, összes kijelölt szakértővel.

A nemzeti szabványügyi testületektől elvárt, hogy belső szabályaiknak megfelelően konzultáljanak a nemzeti érdekcsoportokkal minden olyan kérdésben, amelyről az európai szabványügyi szervezet szintjén kell dönteni. Ugyanez érvényesül a Bizottság európai szabványosítási felkérései esetében is. A rendelet 6. cikke – amely nem csak a Bizottság szabványosítási felkéréseire vonatkozik – előírja a nemzeti szabványügyi testületek számára, hogy ösztönözzék és segítsék elő a kkv-k szabványokhoz és szabványkidolgozási folyamatokhoz való hozzáférését. Ezen túlmenően a 24. cikk (1) bekezdése előírja számukra, hogy évente számoljanak be arról, hogy munkájukban a kkv-k, a fogyasztóvédelmi szervezetek, a környezetvédelmi és dolgozói érdekcsoportok képvisellete miként valósul meg.

4.6. Az érdekcsoportok uniós finanszírozású európai szervezetei

A tapasztalatok azt jelzik (és ezt a rendeletre irányuló bizottsági javaslatához kapcsolódó hatásvizsgálat³⁰, valamint a témakörben folytatott nyilvános konzultáció is megerősítette), hogy egyes érdekcsoportok az őket érintő szabványosítási tevékenységekben alulreprezentáltak, és ezért képviselőiket, részvételüket és hozzájárulásukat javítani kell. Az Unió szabványosítási szakpolitikája ilyen gyengébb érdekcsoportként azonosítja a kkv-kat, a fogyasztókat, a munkavállalókat és környezetvédelmi érdekeket képviselő szervezeteket: „További jelentős lehetőségek mutatkoznak a kkv-k és az érdekelt társadalmi csoportok részvételének növelésére az európai szabványosítási bizottságokban, bár az ehhez szükséges idő- és költségráfordítások akadályt jelentenek.”³¹ Ezek az érdekcsoportok nem minden esetben rendelkeznek elegendő forrással a szabványosítási folyamatokban való részvételhez, és ezért a konszenzus kialakítása vagy a végső szavazás során álláspontjukat nem tudják megfelelően képviselni.

Az európai szabványosítási folyamat – beleértve többek között a Bizottság által kért szabványosítást – inkluzivitásának javítására a rendelet jogalapot hoz létre a kkv, fogyasztói, munkavállalói és környezeti érdekeket képviselő érdekcsoportok európai szintű szervezeteinek uniós finanszírozására. A rendelet III. melléklete határozza meg mind a négy kategóriában a valamely szervezet kiválasztására és finanszírozására vonatkozó támogathatósági kritériumokat.

A rendelet ezeket konkrétan „III. melléklet szerinti szervezetek”-ként ismeri el, és felkéri a Bizottságot, hogy a szabványosítási felkérések tervezésekor és elkészítésekor közvetlenül konzultáljon e szervezetekkel. Ez a privilegizált helyzet ellensúlyozza azt a

³⁰ SEC(2011) 671 végleges, 2011.6.1.; SEC(2011) 672 végleges, 2011.6.1.

³¹ COM(2011) 311 végleges, 2011.6.1.

tényt, hogy a felkérések végrehajtása során a szervezetek által képviselt vállalkozások és érdekcsoportok rendszerint nem, vagy nem elegendő erőforrással rendelkeznek a szabványosítási munkában a szokásos csatornákon történő (azaz a nemzeti küldöttségen keresztül vagy nemzeti, illetőleg európai szintű közvetlen részvétellel) részvételre.

A rendelet 5. cikkének (1) bekezdése alapján a III. melléklet szerinti szervezetek hozzáféréssel rendelkeznek az európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok kidolgozásának meghatározott szakaszaiban is, beleértve az európai szabványügyi szervezetek szabványosítási tevékenységeinek szakpolitika-formálási szintjét is (beleértve, de nem kizárólag a Bizottság által kért szabványosítással kapcsolatos tevékenységeket).

A 23. cikk a III. melléklet szerinti szervezeteknek (és az európai szabványügyi szervezeteknek) különleges szerepet biztosít a szabványokkal foglalkozó bizottsággal való együttműködést illetően is, és ezért a bizottságban állandó megfigyelőként történő részvételre meghívást kapnak.

4.7. Az ipar szerepe

Az ipar³² (azaz a vállalkozások általában) a szabványosítás kiemelt érdekcsoportja és „hajtómotorja” kiemelt befolyást gyakorol az európai szabványosításra, amelynek legfőbb funkciója, hogy a gazdaságot szabványokkal lássa el. Egyben az európai és nemzeti szabványosításnak elsődleges közvetlen és közvetett pénzügyi támogatója is azáltal, hogy egyfelől szakértőket biztosít a nemzeti, európai és nemzetközi szintű szabványkidolgozásban való részvételre, másfelől a szabványok megvásárlása révén. Az ETSI keretében a vállalkozások vagy az ipari érdekképviselői szervezetek közvetlen tagságot is kaphatnak az európai szabványügyi szervezetekben, amely lehetővé teszi számukra a szabványok kidolgozásában való közvetlen részvételt, míg a nemzeti küldöttségi elvet érvényesítő CEN és Cenelec keretében az ipari szakértőket főként a nemzeti szabványügyi testületek jelölik.

Amikor a Bizottság az európai szabványügyi szervezetekkel konzultál, alappal feltételezi, hogy ezzel az összes érdekcsoport – az ipart is beleértve – érdekeit figyelembe veszi.

A Bizottság ágazati bizottságain vagy szakértői csoportokon keresztül közvetlen konzultációt folytat az iparral (azaz a vállalkozásokat képviselő érintett ágazati szervezetekkel) (lásd a rendelet 10. cikkének (2) bekezdését), mivel az érintett ipari érdekcsoportok rendszerint ezekben a bizottságokban tagok vagy megfigyelők (lásd még a II. rész 2.5. és 2.6. szakaszát).

5. A SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉS KIADÁSÁNAK FELTÉTELEI

5.1. A szabványosítási felkérések éves tervezése

A rendelet 8. cikke szerint a Bizottság előremutató tervezést végez az európai szabványügyi szervezetekhez a jövőben esetlegesen intézhető szabványosítási felkéréseket illetően. Ez az európai szabványosítás esetében az Unió éves munkaprogramjában kerül meghatározásra (az Unió éves, európai szabványosításra vonatkozó munkaprogramja), amelyet a 8. cikk (4) bekezdése szerinti széles körű

³² Az európai vállalkozások 99,8 %-a kkv.

konzultációt követően az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett közlemény formájában tesznek közzé.

Az Unió éves munkaprogramja olyan tervezési és kommunikációs eszköz, amely lehetővé teszi az európai szabványügyi szervezetek számára saját erőforrásaik megtervezését, és párbeszéd kezdeményezését a Bizottság érintett szervezeti egységeivel az esetleges jövőbeni szabványosítási felkérések megvalósíthatóságáról és tartalmáról.

Az Unió éves munkaprogramja az egyes lehetséges jövőbeni felkérések vonatkozásában egyértelműen meghatározza a célkitűzéseket és a jogi vagy más szakpolitikai kereteket. Minden esetben egyértelműnek kell annak lennie, hogy a felkérés uniós jogszabályokat vagy szakpolitikát támogat-e.

Sürgős esetekben a Bizottság anélkül is kiadhat szabványosítási felkérést, hogy azt feltüntetné az Unió éves munkaprogramjában.

Az Unió éves munkaprogramja nem csak a lehetséges jövőbeni felkéréseket jelöli meg, hogy az európai szabványügyi szervezetek felkészülhessenek a reagálásra, de egyben más olyan szabványosítási prioritásokat is meghatároz, ahol az európai szabványosítás általánosságban üdvözlendő, de amelyek vonatkozásában a Bizottság a szabványosítási felkérés kiadásától eltérő intézkedést tervez. Az Unió éves munkaprogramja feltünteteti azokat a szakpolitikai és szabályozói kezdeményezéseket is, amelyekhez európai szabványosítási támogatásra van szükség³³, és megadja e intézkedés indikatív ütemezését is. Minden esetben megfontolást igényel, hogy az éves tervezés szakaszában előzetes vagy kiegészítő intézkedést (lásd az 5.3. szakaszt) kell-e kezdeményezni.

5.1.1. A javasolt tárgykör piaci relevanciája

A rendelet 10. cikkének (1) bekezdése szerint a kért európai szabványoknak és európai szabvány jellegű dokumentumoknak piacvezéreltnek kell lenniük, figyelembe kell venniük a közérdeket és a kérésben egyértelműen megfogalmazott szakpolitikai célkitűzéseket, és konszenzuson kell alapulniuk.

Ahhoz, hogy a Bizottság felkérései nyomán sikeres szabványokat állítsanak elő, fontos, hogy az a kezdetektől elemezze a javasolt tárgykör piaci relevanciáját, különösen alapként tekintve az európai szabványügyi szervezetektől és a III. melléklet szerinti szervezetektől kapott információkat. Az európai szabványügyi szervezet(ek) és a III. melléklet szerinti szervezetek így felelősséggel tartoznak az általuk képviselt véleményének összegzéséért, ezáltal az érdekcsoportok saját célkitűzései és prioritása alapján történő lehetséges felkérés és a kapcsolódó eredmények piaci relevanciájáról.

³³ Az Unió éves munkaprogramján túlmenően a Bizottság ágazatspecifikus intézkedések (mint az információs és kommunikációs technológiák) keretében is részletesen felvázolhatja a szabványosítási szükségleteket és prioritásokat. Az IKT szabványosítás esetében – az európai szabványügyi szervezetek, de más globális szabványkidolgozó szervezetek részéről – az Unió szakpolitikáit alátámasztó szabványosítási szükségleteket az IKT szabványosítás bevezetési terve, lásd: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/rolling-plan-ict-standardisation-0>, valamint a kiemelt IKT-szabványok terve vázolja, amely az „Összekapcsolt digitális egységes piac” kezdeményezésnek része COM(2014) 910 final.

A rendelet előírja a Bizottság számára, hogy ezt követően megfelelően vegye figyelembe ezeket a véleményeket annak megállapítása érdekében, hogy a munka megkezdése kellő támogatottságot élvez-e.

Szakpolitikai vonatkozású szabványosítási felkérések esetében, amennyiben a szabványok nem uniós jogszabályokat támogatnak, a Bizottságnak az Unió éves munkaprogramjának elkészítésekor gondosan elemeznie kell a tárgykör piaci relevanciáját.

Harmonizált szabványok esetében a szakpolitikai relevanciát a jogalkotó a vonatkozó ágazati jogszabályban biztosítja.

5.2. A szabványosítási felkérés kiadásának alapvető feltételei

A szabványosítási felkérések csak uniós jogszabályokon vagy szakpolitikákon alapulhatnak.

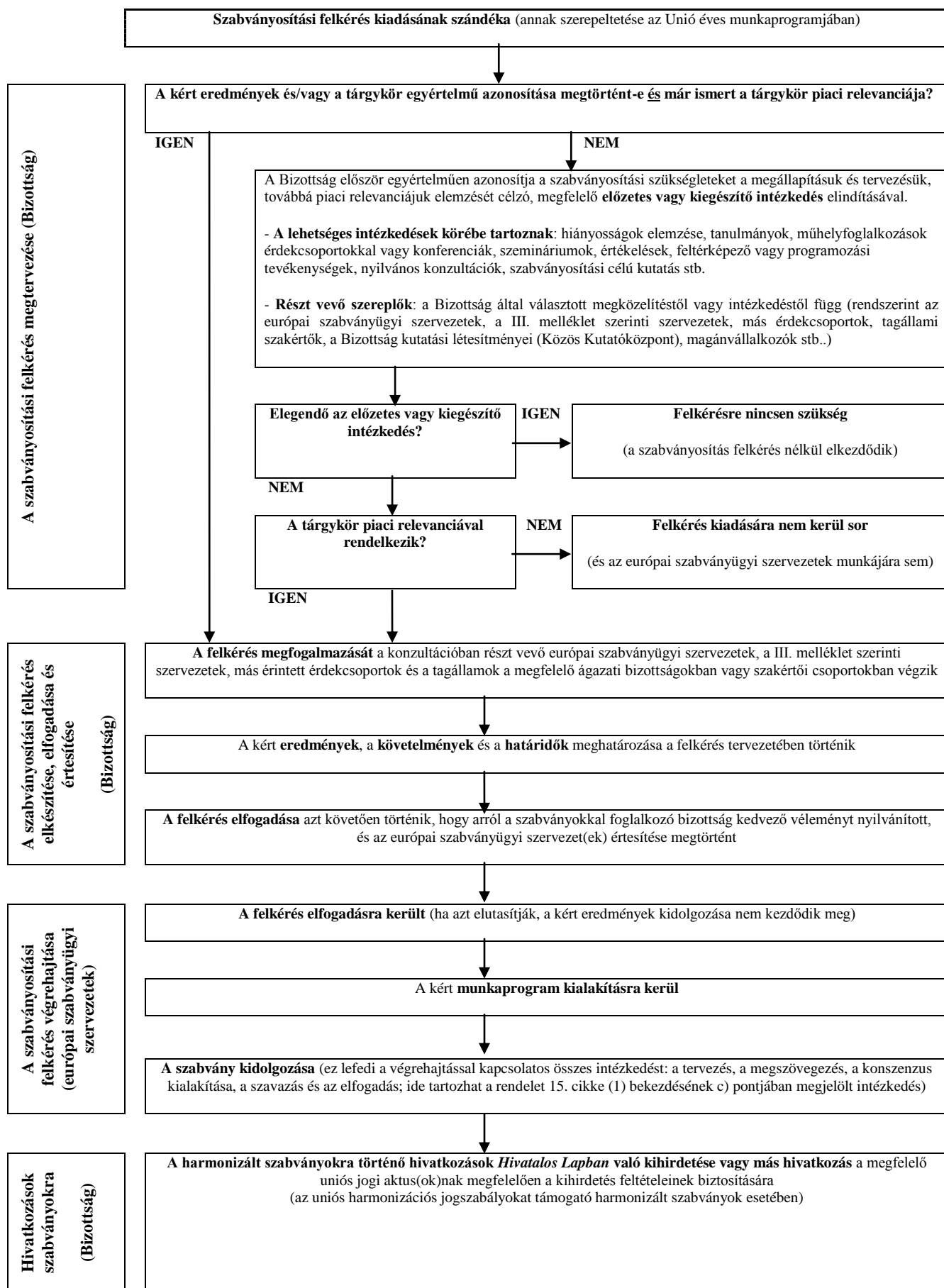
Amennyiben a Bizottság a szükséges eredmények vagy a tárgykör egyértelmű meghatározására nem képes, vagy a tárgykör piaci relevanciájának megfelelő elemzése még várat magára, a Bizottságnak nem szabad megkezdenie a szabványosítási felkérés elkészítését, hanem először az európai szabványügyi szervezetekkel szoros együttműködésben más intézkedést kell tennie (lásd az 5.3. szakaszt). A teljes folyamatot az 1. ábra mutatja be.

A rendelet 10. cikkének (1) bekezdése alapján valamennyi szabványosítási felkérésnek meg kell fogalmaznia az elvárt eredményeket és a tárgykört is, a kihirdetés határidejével együtt. A Bizottságnak az európai szabványügyi szervezetekkel, a III. melléklet szerinti szervezetekkel, a tagállamokkal és más érintett érdekcsoportokkal folytatott konzultációt, és a tárgykör piaci relevanciájának a rendelkezésre álló információk alapján történő elemzése alapján meg kell győződnie a szabványosítás szükségességéről. Ezért a **10. cikk (1) bekezdésének értelmében vett szabványosítási felkérések nem használhatók vizsgálatok indítására vagy ezzel egyenértékű olyan intézkedésekre**, amelyeknek nem része európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok megszövegezése.

Meg kell jegyezni, hogy az európai szabványügyi szervezetek szabadon tervezhetik meg a szabványosítási felkérés nélküli szabványosítási szükségleteket vagy szabványosítási tevékenységeket. A felkérés funkciója annak azonosítása, hogy az európai szabványügyi szervezet részéről milyen dokumentumokra van szükség az uniós jogszabályok és szakpolitikák közérdek szempontjából történő alátámasztására.

Egyértelműen meg kell különböztetni a közpolitikai célokat szolgáló szabványosítási szükségletek tervezését vagy megállapítását, és a kért szabványosítási felkérés végrehajtásának megtervezését. A szabványosítási felkérés összefüggésében az előbbi a Bizottság felelőssége, és arra a felkérés elfogadása előtt kell sort keríteni, míg az utóbbi az európai szabványügyi szervezetek felelőssége a felkérés követelményeinek alapján.

1. ábra: A szabványosítási szükségletek azonosítása és a teljes folyamat a tervezésre vonatkozó felkéréstől a harmonizált szabványokra való hivatkozások kihirdetéséig

5.3. Az európai szabványosítással kapcsolatos előzetes és kiegészítő intézkedések

Amennyiben a felkérés kiadásának feltételei még nem teljesülnek, a Bizottságnak az európai szabványosítással kapcsolatos, megfelelő **előzetes vagy kiegészítő intézkedést** kell indítania a szabványosítási szükségletek azonosítására, és a tárgykör piaci relevanciájának elemzésére. Az előzetes intézkedés hasznos lehet például olyankor, amikor a harmonizált szabványokra hivatkozó új jogszabály vitája zajlik, és a szabványosítási felkérés kiadásához szükséges információk későbbi időszakban állnak majd rendelkezésre.

Amennyiben a Bizottságnak csak előzetes vagy kiegészítő intézkedést kell indítani, a rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdését nem kell alkalmazni és szabványosítási felkérést nem lehet kiadni.

Ez a tervezési szakaszban rugalmasságot tesz lehetővé, mivel végrehajtási jogi aktusra nincsen szükség, és a Bizottság megválaszthatja a legmegfelelőbb eszközöket és a szereplőket az együttműködéshez. A Bizottság kezdeményezhet előzetes és kiegészítő intézkedést:

- i. házon belül, saját kutatási létesítményeivel együttműködésben;
- ii. az európai szabványügyi szervezetekkel³⁴ (amely esetben az érintett európai szabványügyi szervezet nyílt ajánlati felhívást tehet közzé); vagy
- iii. nyílt ajánlati felhívással (amely az európai szabványügyi szervezetek és a nemzeti szabványügyi testületek előtt is nyitva áll).

Minden ilyen intézkedést fel kell tüntetni az Unió éves munkaprogramjában és azt megelőzően követni kell a tagállamok és az ágazati szintű érintett érdekcsoportok tájékoztatásának bevett bizottsági gyakorlatát. Az ii. alpont szerinti esetben megfelelő írásbeli megbízást kell készíteni, amely adott esetben lehetővé teszi az európai szabványügyi szervezet számára, hogy uniós finanszírozást kérjen.

Az európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok kidolgozására vonatkozó szabványosítási felkérés – az európai szabványügyi szervezetek számára elfogadható feltételekkel – a végrehajtás részeként hasonló előzetes és kiegészítő intézkedéseket tartalmazhat. Ez azonban nem ajánlott, mivel egy hosszú programozási vagy ezzel egyenértékű időszak olyan helyzetbe kerülhet, amelyben a programozási szakasz befejezése előtt nem lehet a felkérésben kért eredményekről és a kapcsolódó határidőkről megállapodni.

Az európai szabványügyi szervezetekkel (vagy a nemzeti szabványügyi testületekkel, illetve a rendelet 15. cikkének (2) bekezdése értelmében vett más testületekkel történő

³⁴ Ebben az esetben az uniós finanszírozást a rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerint lehet odaítélni.

együttműködés esetében) a 15. cikk (1) bekezdésének c) pontja lehetővé teszi az ilyen előzetes és kiegészítő munka uniós finanszírozását³⁵. Ez nem érvényesül akkor, amikor a Bizottság a más magánvállalkozókkal való együttműködést választja.

5.4. Azok a területek, amelyeken a szabványosítási felkérések felhasználhatók

A rendelet jogalapot hoz létre **az uniós jogszabályok és politikák végrehajtása érdekében a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó** európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok³⁶ létrehozására.

A 10. cikk (1) bekezdése hangsúlyozza, hogy a Bizottság szabványosítási felkérését „Szerződésekben foglalt hatásköri korlátokon belül” adhat ki. Az uniós jogszabályokat támogató szabványosítás esetében ezek a (kizárólagos, megosztott vagy támogató) hatáskörök azokból az uniós jogszabályokból erednek, amelyek megállapítják, hogy az európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok a vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazását támogató eszközök egyikét alkotják, vagy az Unió szakpolitikáit támogatják.

Tekintettel az európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok önkéntes jellegére, a Bizottság európai szabványügyi szervezetekhez szóló szabványosítási felkérések kiadására vonatkozó hatásköre meglehetősen tág, még ágazati (másodlagos) jogszabályok hiányában is. Ilyen esetekben azonban a Bizottság nem kérhet harmonizált szabványokat vagy konkrét joghatással járó szabványokat, viszont egyszerűen felkérheti az európai szabványügyi szervezeteket európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok kidolgozására; az előbbi felválthatja az azokkal ellentmondó nemzeti szabványokat és ezzel hozzájárulhat az Unió szakpolitikáihoz és célkitűzéseikhez.

Egyes esetekben előfordulhat, hogy maguk az uniós jogszabályok korlátozzák azokat a tárgyköröket, amelyekre európai szabványok vonatkozhatnak. Olyan technikai szabályok vagy technikai előírások vonatkozásában különösen nem adhatóak ki szabványosítási felkérések, amelyekre uniós jogszabályok úgy rendelkeznek, hogy azokat a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktussal vagy végrehajtási jogi aktussal fogadja el. Például a dohánytermékekről szóló 2014/40/EU irányelv³⁷ 15. cikkének (11) bekezdése, a 16. cikkének (2) bekezdése és 20. cikkének (13) bekezdése a Bizottság számára külön felhatalmazásról rendelkezik a végrehajtás tekintetében jelentős technikai előírások meghatározására. Mindemellett ebben a konkrét példában nemzetközi jogi kérdésként a WHO dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezménye – amelynek az Európai Unió részes fele – 5. cikkének (3) bekezdése szerint a vonatkozó technikai előírások meghatározásának folyamata nem ruházható át a szabványosítási szervezetekre vagy más olyan szervezetre, amelyben a dohányipar képviselheti magát.

Például amennyiben uniós jogszabályok (például a munkahelyi egészségre és biztonságra vonatkozók) csak minimális védelmet írnak elő, a szabványosítási felkérések bizonyos kérdésekkel csak korlátozott mértékben foglalkozhatnak, mivel a kért európai

³⁵ A finanszírozás függ a Bizottság európai szabványosítási tevékenységekre rendelkezésre álló költségvetésétől és az Unió éves munkaprogramjában meghatározott uniós prioritásoktól.

³⁶ A jogi követelményekkel kapcsolatos joghatások kiváltására azonban rendszerint csak az európai szabványok használhatók fel.

³⁷ HL L 127., 2014.4.29.

szabványok nem lehetnek átfedésben a jogi minimumkövetelményekkel vagy az azokat végrehajtó nemzeti intézkedésekkel, továbbá ezekkel ellentétesek sem lehetnek³⁸. Az európai szabványok mindig a nemzeti szabványok harmonizációját eredményezik, amelyek (még ha önkéntes szabványokról van is szó) nem lehetnek ellentétesek a meglévő nemzeti jogszabályokkal.

A rendelet 10. cikkének (2) bekezdése és 22. cikkének (3) bekezdése szerinti hivatalos elfogadási folyamat (vizsgálóbizottsági eljárás) biztosítja, hogy a kérés elfogadása esetén a tagállamok részéről széles körű politikai elfogadottságot kapjon.

Amennyiben a felkérés uniós szakpolitikán és nem uniós jogszabályokon alapul, a szabvány elkészítésének megkezdése előtt alapvető a tagállamokkal folytatott megfelelő konzultáció. Az Unió éves munkaprogramja fontos eszköz a viták megelőzésére, mivel ez a tagállamok és az összes érintett érdekcsoport hozzászólására lehetőséget ad.

Az európai szabványosítás és a szabványosítási felkérések olyan szakpolitikai eszközök, amelyeket az Unió egyes konkrét műszaki ágazatokon belül felhasználhat, feltéve, hogy a jogalkotó részéről a politikai elfogadás megvalósul. Az ágazati jogszabályok konkrét feltételeket vagy követelményeket határozhatnak meg a szabványok alkalmazására.

A rendelet kéri és szorgalmazza az új szakpolitikai területeken az európai szabványosítás szélesebb körű alkalmazását, ezáltal ösztönzi a bizottsági felkéréseket is. A szakpolitikai vonatkozású (nem uniós jogszabályokat támogató) szabványosítási felkérések elfogadására vonatkozó határozatokat eseti alapon kell meghozni, figyelembe véve az ágazati sajátosságokat és a felkért európai szabványügyi szervezetek európai szabványok vagy szabvány jellegű dokumentumok előállítására vonatkozó hajlandóságát és képességét.

5.5. Azok a területek, ahol a szabványosítási felkérések használata kötelező

A rendelet 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján harmonizált szabványok esetében a szabványosítási felkérést ki kell adni, amennyiben a vonatkozó jogszabály a hivatkozás *Hivatalos Lapban* történő kihirdetését írja elő. A felkérés kiadásának elmaradása meggátolja a *Hivatalos Lapban* történő idézést, mivel fogalmilag egy ilyen szabvány nem tekinthető harmonizált szabványnak. Hasonlóképpen, felkérés hatálya alá nem tartozó szabvány sem idézhető a *Hivatalos Lapban* a kívánt joghatást kiváltó harmonizált szabványként. Ez az elv a szabványosítási felkérések szerepét és az európai szabványügyi szervezetek felelősségét hangsúlyozza: a nyílt és átlátható szabványosítás biztosítására valamennyi érdekelt félnek a kezdetektől tudnia kell, hogy mely európai szabványügyi szervezet munkája tartozik bizottsági felkérés hatálya alá.

A szabványosítási felkérések kötelezőek az olyan (a harmonizált szabványoktól eltérő) európai szabványok esetében is, amelyeknek a hivatkozás *Hivatalos Lapban* történő kihirdetését követően a vonatkozó ágazati jogszabályok értelmében a megfelelés véelmét vagy más joghatást kell kiváltaniuk (például az általános termékbiztonságról szóló 2001/95/EK irányelv alkalmazását támogató európai szabványok).

³⁸ Ez nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a Bizottság nem adhat ki szabványosítási felkéréseket. Például az európai szabványok tartalmazhatnak harmonizált mérési módszereket az expozíciós szintek meghatározására, még akkor is, ha a szabályozott nemzeti expozíciós szintek eltérőek.

A fent említett két eset a harmonizált vagy más európai szabványokra való „közvetett hivatkozás” alkalmazásához kapcsolódik (lásd az 1. szakasz 10. lábjegyzetét), amennyiben a Bizottság a későbbiekben a hivatkozást a *Hivatalos Lapban* kihirdeti. Ilyen esetekben a szabványosítási felkérést az európai szabványügyi szervezetekhez kell intézni, egyértelműen feltüntetve a közérdeket és a jogi keretet, a követelményeket és feltételeket, mivel az ezekre a kérdésekre vonatkozó döntéshozatal soha nem ruházható át magánszereplőkre.

A jogalkotó időnként létező európai szabványokra vagy azok részeire, illetve a kidolgozásra és kihirdetésre kerülő európai szabványokra való „közvetlen hivatkozást”³⁹ alkalmaz (lásd az 1. szakasz 10. lábjegyzetét). Amennyiben létező szabványokra hivatkoznak, a jogalkotó szabványosítási felkérés nélkül kiválaszthatja a szabványokat vagy azok egyes részeit. Néha azonban a vonatkozó alap jogi aktus előírja, hogy ezeket a hivatkozásokat a későbbiekben – például a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusa révén – módosítsák vagy frissítsék. Ilyen esetben szokásos, hogy az alap jogi aktus a rendelet értelmében vett szabványosítási felkérésre hivatkozik, és a későbbiekben felhatalmazáson alapuló jogi aktus révén csak az ilyen felkérés hatálya alá tartozó európai szabványokra való hivatkozások építhetők be.

Főszabályként, amennyiben az ágazati jogszabályok a még elfogadásra váró, jövőbeni európai szabványokra tesznek nem konkrét hivatkozásokat, az alábbiakra van szükség:

- a szabványosítási felkérés kiadása (a rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdése),
- annak értékelése, hogy az elkészült szabványok teljesítik-e a felkérést (a 10. cikk (5) bekezdése),
- adott esetben a harmonizált szabványokra való hivatkozásoknak a *Hivatalos Lapban* történő kihirdetése (10. cikk (6) bekezdése), és
- a szabványok elleni kifogás lehetőségének biztosítása (a 11. cikk vagy az ágazati jogszabályok rendelkezései).

A szabványosítási felkérés vagy egy létező felkérés módosítása szükségességének esetkörébe tartozó más esetek:

- amennyiben az ágazati jogszabály a felkérést konkrét európai szabványok kidolgozása vagy módosítása Bizottság általi felkérése előfeltételeként fogalmazza meg,
- a Bizottság adott esetben végrehajtási határozatot hoz a harmonizált szabvány elleni hivatalos kifogásról (11. cikk vagy ágazati jogszabályok rendelkezései),
- miután a szabványok által támasztott követelmények vagy a jogszabály hatálya módosul, és a vonatkozó európai szabványokban ezeket a változásokat meg kell jeleníteni, és
- amennyiben az eredeti felkérésben nem szereplő új szabványokra való kiterjesztés céljából egy elfogadott szabványosítási felkérés keretében kért munkaprogram

³⁹ A jogszabályban alkalmazott hivatkozási technika önmagában nem határozza meg, hogy a szabványok önkéntesek-e vagy sem. A rendelet összefüggésében a szabványosítási szervezetek által közzétett szabványok önkéntes technikai előírások. Ez is erős jelzést ad a jogalkotó számára, hogy a szabványokat megtartsa az uniós jogszabályok támogatásának önkéntes eszközeként.

bővítést igényel, és az eredeti felkérés nem tartalmaz eljárást a program bővítésére.

6. HATÁLY, KÉRT MUNKAPROGRAM ÉS A SZABVÁNYOSÍTÁSI FELKÉRÉS ÉRVÉNYESSÉGE

6.1. A szabványosítási felkérés hatálya

A szabványosítási felkérés hatályát azok a termékek, szolgáltatások és kapcsolódó tárgykörök vagy folyamatok (például szabályozott kockázatok, kölcsönös átjárhatóság, hozzáférhetőség stb.) határozzák meg, amelyekre a felkérés vonatkozik. A hatálynak mindenkor megfelelően meghatározottnak kell lennie és meg kell jelennie az európai szabványügyi szervezet kért munkára vonatkozó programjában⁴⁰.

A felkérésre készült minden szabvány foglalkozhat azonban a felkérés hatálya alá nem tartozó egyéb kérdésekkel is. Ezért – különösen az uniós jogszabályokat támogató szabványok esetében – lehetőség szerint megkülönböztetést kell tenni az uniós jogszabályok, és az egyéb előírások támogatására hivatott szabványok között.

Amennyiben a szabványosítási szükségletek az eredeti hatályon túlmutatóan alakulnak (azaz új termékek, szolgáltatások vagy tárgykörök befogadására kerül sor), a felkérést a rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján módosítani kell. Ez különösen fontos, ha az európai szabványok által támogatott jogi követelmények módosulnak. A felkérés hatálya módosításának módja a létező felkérés módosítása vagy egy új önálló felkérés, továbbá annak biztosítása, hogy a Bizottság és az európai szabványügyi szervezetek egyezően értelmezzék az új vagy felülvizsgált szabványoktól való elvárásokat, és azok hozzáférhetőségének határidejét.

Egyes esetekben az új, részletesebb uniós harmonizációs jogszabályok (*lex specialis*) alapján készült új szabványosítási felkérésnek egy megelőző felkérés hatályát módosítania vagy közvetlenül korlátoznia kell.

6.2. A kért munkára vonatkozó programok és a munkaprogramok módosítása

A rendelet 10. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján elfogadott valamennyi szabványosítási felkérésnek egyértelműnek kell lennie, azaz annak meg kell jelölnie valamennyi kért eredményt vagy tárgykört, illetőleg más olyan egyértelmű kritériumokat és útmutatásokat kell nyújtania, amelyek alapján az európai szabványügyi szervezetek ki tudják alakítani a kért munkára vonatkozó programot.

Ebben az összefüggésben az „egyértelmű” kifejezés azt is jelenti, hogy a Bizottság és az érintett európai szabványügyi szervezet(ek) elfogadták és/vagy tudomásul vették a munkaprogramot, amelynek hatálya új szabványosítási felkérés kiadásával terjeszthető ki. A felkérés azonban később is megadhatja a munkaprogram módosítására vonatkozó

⁴⁰ A kért munkára vonatkozó program a szabványosítási testület munkaprogramjában (európai szabványügyi szervezet) (lásd a rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése) szereplő referenciainformációk kivonata, amely a felkérés végrehajtásával kapcsolatos információkra szorítkozik, és feltünteti az adott pillanatban annak hatálya alá tartozó eredményeket. A kért munkára vonatkozó program e dokumentummal összefüggésben nem tartalmaz projekttervezési vagy jelentési elemeket.

határidőket vagy eljárást, például egyedileg kért szabványok kihirdetését követően, vagy pedig csak általánosan határozhatja meg a kért előírások határait, ezzel az európai szabványügyi szervezetekre hagyva az arra vonatkozó javaslatlételt, hogy a felkérés végrehajtásához hány eredményre van szükség.

A harmonizált szabványokra vonatkozó szabványosítási felkérések esetében fontos, hogy a kért munkára vonatkozó program minden módosítása láthatóan közvetlenül az eredeti felkérésből, azaz annak eredeti hatályából és követelményeiből eredjen, hogy a hivatkozások a *Hivatalos Lapban* kihirdethetők legyenek. Ebben az esetben a felkérés eljárást hozhat létre⁴¹, amellyel az érintett európai szabványügyi szervezet a Bizottsággal folytatott konzultáció és a szabványokkal foglalkozó bizottság tájékoztatása után megadott hozzájárulását követően a harmonizált szabvány vonatkozásában a kért munkára vonatkozó programba új tárgykört vehet fel.

6.3. A szabványosítási felkérés érvényessége

Az eredetileg kért munkára vonatkozó program végrehajtása és az összes eredmény kihirdetése után lehet a szabványosítási felkérést **befejezettnek** tekinteni. A későbbiekben új (nem a meglévő eredmények felülvizsgálatára vonatkozó) szabványosítási felkérések a következő módon tehetők:

- új felkérés kiadásával,
- az eredeti felkérés módosításának kiadásával, vagy
- az eredeti felkérésben meghatározott eljárás követésével.

A Bizottság által kért eredmények felülvizsgálata során a befejezett felkérés továbbra is feladatmeghatározásként szolgál. Főszabályként azonban a befejezett felkérések automatikusan **nem járnak le**; ez különösen fontos uniós jogszabályokat támogató európai szabványokra vonatkozó felkérések esetén, amelyeket a műszaki fejlődésnek megfelelően az eredeti felkérés (és annak valamennyi módosítása) feladatmeghatározása szerint felül kell vizsgálni.

A Bizottság a harmonizált szabvány elleni hivatalos kifogásra vonatkozó végrehajtási határozat elfogadása után kiegészítő szabványosítási felkérést adhat ki a 10. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti eljárásnak megfelelően. Ennek nem az az oka, hogy az eredeti felkérés nem lenne elegendő vagy érvényes, hanem a fő cél a hiányosságok egyértelmű rendezése, továbbá a szabvány felülvizsgálatára vagy módosítására vonatkozó határidők meghatározása.

Előfordulnak esetek, amikor a kérést lejártnak vagy hatályon kívül helyezettnek kell tekinteni, ide tartoznak az alábbiak:

- amennyiben az új felkérés vagy módosítás a korábbi helyébe lép, némely esetben a korábbi felkérés hatálya szűkülhet, és az részben lejártnak tekinthető,

⁴¹ A szakpolitikai vonatkozású szabványosítási felkérések esetében eljárásra nincsen szükség, illetve az nem is helyénvaló, mivel nincsenek olyan későbbi szabályozott eljárások (mint a *Hivatalos Lapban* történő kihirdetés), amelyek igényelnék a kért munkára vonatkozó programok frissítését, továbbá amiatt sem, mert az ilyen felkérések nem korlátozzák az európai szabványügyi szervezeteket abban, hogy a kért munkára vonatkozó programokon kívül eső, egyéb szabványosítási tevékenységbe kezdjenek.

- amennyiben a felkérés a lejárataira vonatkozó feltételeket megjelölő konkrét rendelkezést tartalmaz, például a felkérés lejárat a kért munkára vonatkozó program teljes körű végrehajtásával (azaz a felkérés teljesítésével) vagy ha azt egyetlen európai szabványügyi szervezet sem fogadja el, valamint
- amennyiben a Bizottság megítélése szerint a felkérés meghaladottá vált⁴², például hatályon kívül helyezték a támogatott jogszabályt, vagy régi kérések esetében, az európai szabványügyi szervezet(ek) soha nem készítette (készítették) el a kért munkára vonatkozó programot.

Miután a felkérés lejárt vagy azt hatályon kívül helyezték, az annak alapján kidolgozott eredmények felülvizsgálata már nem minősül feladatmeghatározásnak.

6.4. Az uniós jogszabályokat támogató európai szabványok felülvizsgálata

A Bizottság által kért összes, uniós jogszabályokat támogató európai szabvány az európai szabványügyi szervezetek ugyanazon szabályai és elvei alapján kerül kidolgozásra, mint minden más európai szabvány. Az egyetlen különbség az, hogy az ilyen szabványok elkészítése során a közérdeket és a jogi szükségleteket kielégítő európai szabványok létrehozása érdekében a kérelem konkrét uniós jogszabály szerinti követelményeit kell követni és betartani.

E szabványok felülvizsgálatakor ugyanezek a szabályok és elvek érvényesülnek. Különösen az uniós harmonizációs jogszabályokat támogató harmonizált szabvány felülvizsgálatakor kell továbbiakban is azonos szabványosítási elveknek érvényesülniük ahhoz, hogy a hivatkozást a *Hivatalos Lapban* közzé lehessen tenni.

Az uniós jogszabályokat támogató európai szabványok felülvizsgálatakor (akárcsak a kért új szabványok elkészítésekor) az érintett európai szabványügyi szervezetnek figyelembe kell vennie e szabványok ágazati jogszabályok alapján fennálló esetleges korlátozásait vagy konkrét feltételeit, például hogy lehetséges-e felülvizsgált szabványosítási felkérés vagy más Bizottsági intézkedés nélkül új szabványosítási tárgyköröket felvenni a harmonizált szabványba.

6.5. A 98/34/EK irányelv alapján kiadott szabványosítási felkérések következményei

Figyelemmel a rendelet 1. cikkére és arra a tényre, hogy csak a 10. cikk (1) és (2) bekezdése tartalmazza a közvetlen hatályú kritériumokat és folyamatokat az uniós jogszabályok és politikák végrehajtása érdekében a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó új európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok létrehozására, korlátozott a 98/34/EK irányelv eljárásai alapján kiadott felkérések („régis mandátumok”) alkalmazása teljesen új szabványosítási tárgykörökre és azoknak e régi mandátumok alapján a kért munkára vonatkozó programba való felvétele.

A régi felkérések azonban érvényben maradnak különösen az alábbi esetekben:

- a kért munkára vonatkozó program hatálya alá tartozó eredmények valamennyi felülvizsgálata az eredeti, régi szabványosítási felkérés hatálya alá tartozik,

⁴² Rendszerint a szabványokkal foglalkozó bizottsággal kell konzultálni, mielőtt egy felkérést lejáratnak lehet tekinteni. Egyes esetekben az elfogadási eljárással megegyező eljárást kell alkalmazni.

- a korábban kért munka elbírálása még mindig folyik a régi felkérés követelményei és határidői szerint; valamint
- a kért munkára vonatkozó program az eredeti felkérésben egyértelműen meghatározott eljárások, kritériumok és határidők szerint frissítésre került, és az elvárt eredmények a szóban forgó uniós jogszabályok vagy szakpolitika támogatásában jelentőséggel bírnak.

Amennyiben a régi felkérések egyértelmű eljárást nem fektetnek le vagy nem hatalmazzák fel az európai szabványügyi szervezeteket új szabványosítási tárgykörök kezdeményezésére, minden új közérdekű szabványosítási szükségletet a 10. cikk (1) és (2) bekezdése alapján kiadott új felkéréssel kell indítani. Ez különösen fontos a harmonizált szabványokra vonatkozó régi szabványosítási felkérések esetében.

Megfelelően indokolt esetben a harmonizált szabványokra vonatkozó régi felkérés munkaprogramja a szabványokkal foglalkozó bizottsággal folytatott konzultációt követően kibővíthető egy nem végrehajtási jogi aktus formáját öltő módosítás kiadásával. Ilyen esetekben azonban ajánlott, hogy a kért munkára vonatkozó program csak egyetlen szabványosítási tárgykörrel, és ne tárgykörök új csoportjával bővüljön. Amennyiben a harmonizált szabványok új csoportjára van szükség vagy az uniós harmonizációs jogszabályok felülvizsgálatára került sor, adott esetben a régi felkérést hatályon kívül helyező konszolidált felkérést kell kiadni az összes szabványosítási munka tekintetében következetes és jogilag helyes feladatmeghatározás⁴³ és egy olyan egységes felkérés létrehozása érdekében, amelynek alapján a kért munkára vonatkozó program végrehajtása történik.

7. AZ EURÓPAI SZABVÁNYÜGYI SZERVEZETEK ÁLTAL KÉSZÍTETT DOKUMENTUMOK MEGFELELŐSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE

7.1. A megfelelésértékelésnek okai és terjedelme

A rendelet 10. cikkének (5) bekezdése értelmében a „Bizottság az európai szabványügyi szervezetekkel együtt értékeli az európai szabványügyi testületek által készített dokumentumoknak az eredeti kérelemmel való összhangját”. A megfelelésértékelését lehetőleg azt megelőzően kell elvégezni, hogy az eredményeket valamely európai szabványügyi szervezet európai szabványként vagy szabvány jellegű dokumentumként elfogadná. Az értékelésnek visszajelzést kell adnia a szabványosítási felkérés teljesítése tekintetében a szabványosítási folyamatról (beleértve adott esetben a technikai testületeket és/vagy a technikai előírásokat), azonban nem határozhatja meg részletesen azt, hogy az európai szabványügyi szervezeteknek miként kell kiválasztaniuk a kért eredményekben szereplő előírásokat, mivel ez teljes mértékben az ő felelősségük.

A megfelelésértékelés különösen fontos a harmonizált szabványokra vonatkozó felkérések esetében annak biztosítására, hogy azok teljesítsék a felkérésben szereplő követelményeket és lehetővé tegyék a Bizottság számára a hivatkozások *Hivatalos Lapban* késlekedés nélkül történő kihirdetését. Az értékelésnek funkciója az is, hogy

⁴³ Az átláthatóság és a jogbiztonság érdekében a harmonizált szabványokat tartalmazó szabványosítási felkéréseknek valamennyi érdekcsoport számára egyszerűen hozzáférhetőnek kell lenniük, és azoknak hatályos uniós jogszabályokon kell alapulniuk.

biztosítsa az európai szabványügyi szervezetek számára a vonatkozó uniós jogszabályok követelményei szerinti további útmutatáshoz való hozzáférését.

Elviekben a dokumentum felkérésnek és kapcsolódó jogi követelményeknek való megfelelése értékelésének az alábbi két fő kérdéskörre kell összpontosítania⁴⁴:

- annak megállapítása és értékelése, **hogy a dokumentum milyen mértékig fedi le és rendezi a felkérésben megadott követelményeket**, azaz harmonizált szabványok tervezete esetében mennyiben fedi le ténylegesen a vonatkozó jogi (és alapvető) követelményeket, és
- annak értékelése, **hogy a dokumentum megfelelő mértékben teljesíti-e a felkérésben megadott követelményeket**, azaz harmonizált szabványok tervezete esetében minden egyes jogi (és alapvető) követelményt megfelelően rendez-e a vonatkozó jogi követelmények (például egészségügy, biztonságosság, biztonság, környezetvédelem, hozzáférhetőség és kölcsönös átjárhatóság) szempontjából és általánosságban megfelel-e a technológia aktuális állapotának.

Ezen túlmenően a harmonizált szabványok tervezete esetében a megfelelésértékelés során ellenőrizni és értékelni kell, hogy jelen vannak-e a harmonizált szabványok tervezetében az azt megjelölő információk, hogy a szabvány milyen jogi követelményeket fed le (lásd a III. rész 2.8.4. szakaszát), illetve azok általános tartalmát.

A „szabványosítási felkérésnek való megfelelés” értékelésének ki kell terjednie annak átfogó ellenőrzésére is, hogy az európai szabványügyi szervezetek által saját maguknak meghatározott, elismert szerkesztési elveket – az esetleges ágazatai szerkesztési szabályokat is beleértve – megfelelő mértékben betartották-e. A szabványok minősége és nemzetközi relevanciája biztosítása érdekében az európai szabványügyi szervezetektől általánosságban elvárt, hogy saját szerkesztési szabályaikat következetesen alkalmazzák, különösen azokat a szabályokat, amelyek a nemzetközi szabványok szerkesztési és bemutatási szabályaival egyenértékűek.

7.2. A megfelelésértékelés módszere

Minden egyes szabványosítási felkérés vonatkozásában az azt kiadó bizottsági szervezeti egységnek kell megállapodnia az európai szabványügyi szervezet(ek)kel a megfelelésértékelés gyakorlati végrehajtását illetően. A rendelet 10. cikkének (5) bekezdése alapján az európai szabványügyi szervezeteknek az értékelési munkát végző személyek részére korlátlan hozzáférést kell biztosítania valamennyi szükséges dokumentumhoz, beleértve a normatív referenciaanyagokat, valamint a technikai testületek vagy a szerkesztést végző, ezekkel egyenértékű szervezetek vonatkozó üléseinek jegyzőkönyveit is.

Ez háromféle módon történhet:

- i. az európai szabványügyi szervezetek átadják a Bizottságnak a szükséges értékelési információkat és az önértékelés alapján levont következtetéseket, valamint a szabványosítási felkérés teljesítésének biztosításához felhasznált eszközöket ismertető megfelelően dokumentált, a szerkesztési munka és az

⁴⁴ Az Unió szakpolitikáit támogató eredmények esetében a jogi követelmények szerinti értékelésre rendszerint nincsen szükség.

értékelés során készített bizonyítékokkal – így célzott ellenőrző listákkal, jelentésekkel stb. – alátámasztott értékelési eredményeket; vagy

- ii. az európai szabványügyi szervezetek szerződéses szakértőinek – akik függetlenek az európai szabványügyi szervezetek szabványosítási folyamataitól – kell elvégezniük egyértelműen meghatározott feladatokat a szerkesztés különböző szakaszaiban, és az értékelési eredményekről jelentést kell tenniük e szervezeteknek és a Bizottságnak; vagy
- iii. a felelős bizottsági szervezeti egységek aktív szerepet vállalnak a különféle szerkesztési szakaszok során és az értékelés eredményeiről az érintett európai szabványügyi szervezettel párbeszédet kezdeményeznek.

Szakpolitikai vonatkozású szabványosítási felkérések esetében az európai szabványügyi szervezetek által előállított információknak minden esetben elegendőnek kell lennie a bizottsági szervezeti egység számára annak megállapításához, hogy az eredmény megfelel-e az eredeti felkérésnek.

A szabványosítási felkérések monitoringjának végrehajtásáról – a Bizottság és az európai szabványügyi szervezetek szemszögéből egyaránt – bővebb információk a *Mandátumok nyomon követése* című külön dokumentumban olvashatóak⁴⁵.

7.3. A kockázatértékelés eredményeinek felhasználása

A technikai előírások konszenzus alapján szerepelnek a kért dokumentumban, és azok elfogadása az európai szabványügyi szervezetek belső szabályai szerint történt. A 10. cikk (5) bekezdése szerinti megfelelésértékelés nem része a konszenzuskialakítás folyamatának, a Bizottság által kért európai szabványok és szabvány jellegű dokumentumok minőségének biztosítására a rendelet egy további aktust ír elő.

Minden esetben az európai szabványügyi szervezetek mérlegelésére kell bízni, hogy az értékelés eredményét milyen mértékben követik. Harmonizált szabványok elfogadása után az érintett európai szabványügyi szervezetnek saját elvei és szabályai szerint kell eldöntenie, hogy az eredeti felkérés feltételei teljes mértékben vagy részben teljesültek, és hogy a referenciainformációk benyújthatóak-e a Bizottsághoz a hivatkozások *Hivatalos Lapban* történő meghirdetése céljából.

A Bizottságnak a harmonizált szabványokra történő hivatkozások *Hivatalos Lapban* a 10. cikk (6) bekezdése szerint történő közzétételéről való döntés előtt hozzá kell férnie a megfelelésértékelés eredményéhez és az azt mutató információkhoz, hogy a szóban forgó európai szabványügyi szervezet ezeket az eredményeket a gyakorlatban miként hajtotta végre. Ezeknek az információknak segítséget kell nyújtaniuk a Bizottság számára annak késlekedés nélküli eldöntésében, hogy a hivatkozások a *Hivatalos Lapban* meghirdethetőek-e. A Bizottság előjoga annak értékelése, hogy a 10. cikk (6) bekezdésének alkalmazásakor elfogadja-e az értékelés eredményeit⁴⁶. A Bizottság az átláthatóság érdekében és a helyes hivatali magatartás elveinek megfelelően értékelésétől függetlenül elérhetővé teszi a vonatkozó dokumentumokat.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum/index_en.htm.

⁴⁶ A gyakorlatban a hivatkozások *Hivatalos Lapban* történő közzétételét vagy annak mellőzését szolgálatközi konzultáció előzheti meg, amely esetben a bizottsági szervezeti egység egyoldalúan nem dönthet.

I. MELLÉKLET – ELŐZMÉNYEK

1. Az önkéntes szabványosítás társadalmi jelentősége

A szabványosítás a piac számára szükséges önkéntes műszaki előírások meghatározásának folyamata. Olyan eszköz, amelyet valamennyi érdekcsoport (piaci szereplők, civil társadalom, hatóságok, ipar) technikai vagy minőségi előírások meghatározására alkalmaz a teljesítmény, a biztonságosság, a kölcsönös átjárhatóság vagy az ésszerűsítéshez, költségmegtakarításhoz, a kereskedelem megkönnyítéséhez stb. szükséges más feltételek biztosítására. A szabványosítási folyamatnak része, hogy az érdekelt felek megegyeznek a szabványokban megadott műszaki előírásokról, amelyek alkalmazása számukra és a köz számára is előnyökkel járhat. A szabványok meghatározása rendszerint azon érdekelt konszenzusán alapuló, nyílt és átlátható folyamat, akiknek a szabványokra szükségük van, illetve akik azokat alkalmazni kívánják.

A szabványok a felhasználók igényeitől függően a termékek, szolgáltatások vagy folyamatok minden vonatkozásával foglalkozhatnak. Az önkéntes szabványosítás során a szabványok piaci relevanciáját a piacok, és konkrétan a szabványosítási folyamat résztvevői vagy az ahhoz hozzáféréssel rendelkezők határozzák meg.

A szabványosítás minden terület szakértőit egyesíti, ezáltal megfelelő és erőteljes eszköz egy olyan tudásbázis konszenzuson alapuló létrehozására, amely a későbbiekben a technológia aktuális állapotának megfelelő műszaki előírásokban jelenik meg. A szabványokat a technológiai fejlődésnek megfelelően rendszeresen felül kell vizsgálni.

A szabványokat hosszú évek óta alkalmazzák társadalmi dimenziók, így az egészségügyi és biztonságosság kihívásainak megoldására. Egyes esetekben az önkéntes szabványok jogi követelmények hiányában hozzájárultak a biztonságossághoz, más esetekben pedig a jogalkotók az önkéntes előírások kialakítása helyett a szabványokban szereplő előírásokra vagy műszaki előírásokra hivatkoztak, időnként azokat kötelezővé téve és a jogi követelményekbe beépítve.

A szabványok annyiban „önkéntesek”, hogy a szabványosítási szervezetek által közzétett szabványok követése minden esetben önkéntes. A magáncégként üzemelő szabványosítási szervezeteknek nincs felhatalmazásuk azt követelni, hogy a szabványok kötelezők legyenek. Ezt az elvet gyakorta alkalmazzák a szabványokra hivatkozó jogszabályokban. A jogalkotó azonban dönthet úgy, hogy szabványokat vagy azok egyes részeit kötelezővé teszi, például a kölcsönös átjárhatóság biztosítására, termékek teljesítményének besorolására vagy jogszabályban megállapított határértékek betartásának ellenőrzésére. A leggyakoribb azonban az, hogy a szabványok a gazdasági szereplők közötti magánjogi megállapodások alapján kereskedelmi kötőerőt nyernek.

Az önkéntes szabványok általános szerepe többértű, amelybe beletartoznak az alábbiak:

- a termékek és szolgáltatások piacra lépésének megkönnyítése,
- az üzleti teljesítmény javítása,
- az innováció megkönnyítése vagy terjesztése,
- az egészségügyi és biztonságossági, kölcsönös átjárhatósági vagy más jogszabályok támogatása,

- az IKT adatvédelmének, biztonságának és kölcsönös átjárhatóságának támogatása; valamint
- olyan főbb társadalmi kihívások megoldása, mint az éghajlatváltozás, a fenntartható erőforrás-felhasználás, az innováció, a népesség előregedése, a fogyatékkal élő személyek beilleszkedése, a fogyasztóvédelem, valamint a munkavállalók védelme és a munkavégzés körülményei.

A szabványokkal esetenként történtek visszaélések, amelyeknek megelőzésére gondot kell fordítani.

A nemzeti szabványügyi testületek rendszerint hozzájárulnak a nemzeti ipari szakpolitikák végrehajtásához. Az Európai Unióban ezek a testületek kettős szerepkört töltenek be:

- a nemzeti érdekcsoportokat szolgálják, és
- az Unió szakpolitikáihoz való hozzájárulás és nemzeti szabványok harmonizációja céljából az európai szabványügyi szervezetek munkáján keresztül európai szinten együttműködnek egymással.

2. Az Unió szabványosítási szakpolitikája – rövid történeti visszatekintés

Az Unió szabványosítási szakpolitikáját lefektető első jelentős jogalkotási aktus a 83/189/EGK irányelv volt, amelynek alapján a nemzeti szabványügyi testületek kötelesek voltak szabványosítási munkaprogramjukat a Bizottságnak, az európai szabványügyi szervezeteknek és egymásnak bejelenteni. Az irányelvben szerepelt egy olyan cikk is, amely lehetővé tette a Bizottság számára az európai szabványügyi szervezetek (termékekre vonatkozó) európai szabványok megadott határidőre történő elkészítésére való felkérését:

Szabványosítási szakpolitikai nézőpontból a 83/189/EGK irányelv kikövezte az utat az „új megközelítés”, a termékkövetelmények jogszabályi harmonizálásának jogalkotási technikája és az önkéntes európai szabványok (harmonizált szabványok) alkalmazása előtt, a harmonizációt támogató fontos eszközként. Ezt az „új megközelítést” a Miniszterek Tanácsa 1985. május 7-én hagyta jóvá *a műszaki harmonizáció és a szabványosítás új megközelítéséről* című állásfoglalásában⁴⁷. Az új jogalkotási kerettel történt 2008. évi felülvizsgálata óta⁴⁸ a módszer része iránymutatások kiadása a termékek jogi szabályozásának az „alapvető követelményekre” korlátozását illetően, az európai szabványügyi szervezetekre hagyva a követelmények teljesítéséhez a technikai részletek önkéntes harmonizált szabványokban történő meghatározását.

Az „új megközelítés” nyomán alakult ki az európai szabványosítási szakpolitika az új termékharmonizációs jogszabályok, valamint az Unió és az európai szabványügyi szervezetek közötti köz- és magánszféra partnerség az egységes piac működését támogató célkitűzések közös felfogásának támogatására.

Az uniós jogszabályokban európai szabványokra való hivatkozás módszerét első alkalommal az „új megközelítés” szerinti irányelvekben alkalmazták módszeresen, majd

⁴⁷ HL C 136., 1985.8.4.

⁴⁸ A 768/2008/EK határozat (HL L 218., 2008.8.13.).

később ez áterjedt más területekre is. A megközelítés hivatalos jóváhagyást első alkalommal az 1992. június 18-i tanácsi állásfoglalásban nyert⁴⁹ (17. és 21. pont), amely felhívta a Bizottságot annak jövőbeli jogalkotás során szükség szerint történő alkalmazására.

Az állásfoglalás (17. pontja) egyben ösztönözte az európai szabványok egységes piaci gazdasági és ipari integráció eszközeként történő alkalmazását. Ennek része az európai szabványosítási szakpolitikák keretében, így az új technológiák terén történő előmozdítása, még akkor is, ha azok nem jogszabályon alapulnak.

1998-ban a 83/189/EGK irányelvet a 98/34/EK irányelv váltotta fel.

Az 1999. október 28-i tanácsi állásfoglalás⁵⁰ hangsúlyozza (a 10. pontban) „az európai szabványosítás szerepe az európai piac konkrét szükségletei kielégítésének, a közérdek szolgálatának, különösen az európai szakpolitikák támogatásának eszközeként az, hogy új területeken szabványokat hozzon létre...”.

A Tanács 2003. november 10-i állásfoglalásában⁵¹ elismerte az „új megközelítés” megfelelő és eredményes szabályozási modellként fennálló jelentőségét, amely lehetővé teszi a technológiai innovációt és növeli az európai ipar versenyképességét, valamint megerősítette, hogy elveinek alkalmazását új területekre is ki kell terjeszteni.

A Bizottság *Az európai politikák és jogszabályok keretében az európai szabványosítás szerepéről* című 2004. évi közleménye⁵² hangsúlyozta, hogy „e szabványok használatának az egységes piacon túli közösségi jogalkotói területekre történő kiterjesztése igen kívánatos, figyelembe véve természetesen – az irányításra és a jobb szabályozásra vonatkozó bizottsági javaslatokkal összhangban – az érintett területek sajátosságait”.

Az Európai Parlament az európai szabványosítás jövőjéről szóló 2010. október 21-i állásfoglalásában (15. pont)⁵³ leszögezi, hogy „az új megközelítés szerinti jogalkotást támogató európai szabványosítás sikeres volt és alapvető eleme az egységes piac megvalósításának; megjegyzi, hogy az utóbbi években nőtt a jogalkotást támogató szabványosítási megbízások száma azokon a területeken is, amelyekre az új megközelítés nem vonatkozik, ami jelzi, hogy számos különböző uniós politika terén elfogadták ezt a modellt; úgy véli, hogy a szabványok használatát az egységes piacon túl ki kellene terjeszteni az uniós jogalkotás és szakpolitikák más területeire is, a jobb szabályozás alapelveinek megfelelően figyelembe véve az adott terület jellegzetességeit”.

Az „új megközelítés”/a termékek új jogalkotási kerete a szabványosítási felkérések alapján kidolgozott, termékekre vonatkozó európai szabványok esetében történő sikeres felhasználása fokozatosan elvezetett az európai szabványok más uniós jogszabályok támogatásában való szélesebb körű felhasználásához, még olyan szakpolitikák

⁴⁹ HL C 173., 1992.7.9.

⁵⁰ HL C 141., 2000.5.19.

⁵¹ A Tanács 2003. november 10-i állásfoglalása *az új megközelítés szerinti irányelvek végrehajtásának fokozásáról* (HL C 282., 2003.11.25., 3. o.).

⁵² COM(2004) 674 végleges.

⁵³ [http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051\(INI\)](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051(INI)).

támogatása esetében is, amelyekre konkrét uniós jogszabály nem létezett. A 83/189/EGK irányelvvel megkezdődött folyamat vezetett el az európai szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendelethez, amelynek értelmében az európai szabványosítás elismert uniós szakpolitikai eszköz.

A rendelet a harmonizált szabványok alkalmazását az „új megközelítésen”/a termékek új jogalkotási keretén túl is általánossá teszi. A harmonizált szabványok felhasználhatók a szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályok alkalmazásának támogatására is. Egyben a rendelet hozott létre első alkalommal horizontális jogalapot az európai szabványosítás alkalmazására, továbbá szabványosítási felkérések olyan uniós szakpolitikák támogatására történő kiadására, amelyeken konkrét uniós jogszabályok nem léteznek.

II. MELLÉKLET –AZ UNIÓ SZABVÁNYOSÍTÁSI SZAKPOLITIKÁJÁNAK REFERENCIADOKUMENTUMAI

- (1) Az Európai Parlament és a Tanács 1025/2012/EU rendelete az európai szabványosításról
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32012R1025>
- (2) Az Európai Parlament és a Tanács 2011. február 16-i 182/2011/EU rendelete a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32011R0182>
- (3) A Bizottság közleménye: Az európai szabványok stratégiai jövőképe: az európai gazdaság fenntartható növekedésének elősegítése és gyorsítása 2020-ig (COM(2011) 311 végleges; 2011.6.1.)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52011DC0311>
- (4) Bizottsági szolgálati munkadokumentum (SEC(2011) 671 végleges; 2011.6.1.): Hatásvizsgálat – kísérő dokumentum az európai szabványosításról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatához (COM(2011) 315 végleges)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011SC0671>
- (5) Új jogalkotási keret – az Unió termékekre vonatkozó harmonizációs jogszabályai
http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/new-legislative-framework/index_en.htm
- (6) Általános útmutató a CEN, a Cenelec és az ETSI, valamint az Európai Bizottság és az EFTA együttműködéséhez (2003.3.28.)
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52003XC0416\(03\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52003XC0416(03))
- (7) „Kék útmutató” az uniós termékszabályok végrehajtásáról⁵⁴
http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/index_en.htm

⁵⁴ Lásd: *Az alapvető követelményeknek való megfelelés: Harmonizált szabványok* című 4.1.2 fejezetet.